

BANK SPÓŁDZIELCZY
w Tarnobrzegu

Informacja
Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu
podlegająca ujawnieniom

na dzień 31.12.2020r.

Tarnobrzeg, lipiec 2021r.

Spis treści

1. Wprowadzenie
2. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435.1 Rozporządzenia CRR
3. Zasady zarządzania – art. 435.2 Rozporządzenia CRR
4. Zakres stosowania wymogów – art. 436 Rozporządzenia CRR
5. Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia CRR z uwzględnieniem wymogów rozporządzenia (UE) 1423/2013
6. Wymogi kapitałowe – art. 438 Rozporządzenia CRR
7. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta – art. 439 Rozporządzenia CRR
8. Bufory kapitałowe – art. 440 Rozporządzenia CRR
9. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441 Rozporządzenia CRR
10. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia CRR
11. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443 Rozporządzenia CRR
12. Korzystanie z ECAI (zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności) i agencji kredytów eksportowych - – art. 444 Rozporządzenia CRR
13. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445 Rozporządzenia CRR
14. Ryzyko operacyjne – art. 446 Rozporządzenia CRR oraz Rekomendacja M 17
15. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnianych w portfelu handlowym – art. 447 Rozporządzenia CRR
16. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 Rozporządzenia CRR
17. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia CRR
18. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia CRR oraz art. 25 ust. 2 pkt. 4 lit. a Rozporządzenia MRiF
19. Dźwignia finansowa – art. 451 Rozporządzenia CRR
20. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 Rozporządzenia CRR
21. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453 Rozporządzenia CRR
22. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454 Rozporządzenia CRR
23. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455 Rozporządzenia CRR

1. Wprowadzenie

Informacje ogólne o Banku

Bank prowadzi działalność pod nazwą Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Siedziba Banku mieści się w Tarnobrzegu przy ul. Sokolej 12. Bank działa w oparciu o Statut uchwalony przez Zebranie Przedstawicieli wpisany do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000023434. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000507644 oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) 867-000-32-17.

Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu jest spółdzielnią, której przedmiotem działalności jest prowadzenie działalności bankowej na rzecz osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, prowadzącą operacje w złotych jak i w walutach obcych poprzez sieć jednostek organizacyjnych.

Bank w swojej strukturze organizacyjnej posiada 9 niesamodzielnie finansujących się Oddziałów w:

- Tarnobrzegu
- Gorzycach
- Lipniku
- Łoniowie
- Nisku
- Bidzinach
- Baranowie Sandomierskim
- Nowej Dębie
- Rudniku nad Sanem

6 Filii w:

- Tarnobrzegu
- Wojciechowicach
- Sandomierzu
- Jarocinie
- Pysznicy
- Grębowie

Działalność operacyjna prowadzona jest również za pośrednictwem elektronicznych kanałów dostępu.

Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A z siedzibą w Warszawie przy ul. Grzybowskiej 81.

Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Niniejszy dokument stanowi wykonanie postanowień zawartych w:

- Rozporządzeniu CRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.),

- Dyrektywie CRD IV (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi),
- Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) Nr 1423/2013 z dnia 20.12.2013r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013,
- Wytycznych w sprawie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na mocy części ósmej Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (EBA/GL/2016/11);
- Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach

Bank nie odstąpił od ujawnienia jakichkolwiek informacji, które uznałby za nieistotne, zastrzeżone lub poufne.

Informacja została sporządzona na dzień 31.12.2020r.

Informacje, które nie są objęte badaniem sprawozdania finansowego przez biegłych rewidentów, zweryfikowane zostały przez właściwe komórki organizacyjne Centrali Banku.

Dane liczbowe zaprezentowane w niniejszym dokumencie wykazywane są w tysiącach złotych.

2. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435.1 Rozporządzenia CRR

art. 435.1 lit. a – Strategia i procesy zarządzania rodzajami ryzyka

System zarządzania zapewnia odpowiednia organizacja procesu zarządzania ryzykiem ze wskazaniem zakresu obowiązków poszczególnych uczestników tego procesu, w tym podziału odpowiedzialności za poszczególne obszary ryzyka pomiędzy członków Zarządu Banku (zakres odpowiedzialności poszczególnych członków zarządu określa Statut Banku, Regulamin działania Zarządu Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu oraz Regulamin organizacyjny Banku).

Struktura organizacyjna obejmuje i odzwierciedla cały obszar działalności Banku, wyraźnie wyodrębniając każdą kluczową funkcję w obrębie wykonywanych zadań. Dotyczy to zarówno podziału zadań jak i odpowiedzialności pomiędzy członków Zarządu Banku, a także podziału zadań i odpowiedzialności pomiędzy komórki organizacyjne Centrali, jednostki terenowe oraz poszczególne stanowiska (zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Banku). Pracownicy Banku mają zapewniony odpowiedni dostęp do informacji o zakresach uprawnień, obowiązkach i odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych.

Organizacja Banku obejmuje zarządzanie i sprawowanie kontroli, systemy sprawozdawczości wewnętrznej, przepływu i ochrony informacji oraz obiegu dokumentów, co zostało należycie uregulowane w odpowiednich regulacjach wewnętrznych.

Bank przestrzega wymogi wynikające z przepisów prawa oraz uwzględnia rekomendacje nadzorcze wydane przez odpowiednie organy nadzoru, w szczególności przez KNF oraz EBA (European Banking Authority), a także zobowiązania lub deklaracje składane wobec organów nadzoru oraz uwzględnia indywidualne zalecenia wydane przez organy nadzoru.

Zgodnie z zasadą proporcjonalności i adekwatności wynikającą ze skali, charakteru działalności oraz specyfiki, Bank wprowadził Zasady Ładu Korporacyjnego określone w dokumencie KNF - Politykę Ładu Korporacyjnego, stanowiące zbiór zasad określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne Banku w tym relacje z udziałowcami Banku i klientami, organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów i funkcji wewnętrznych, a także organów statutowych i zasad ich współdziałania.

W Strategii Bank określa własne cele strategiczne przy uwzględnieniu charakteru oraz skali prowadzonej działalności. Organizacja Banku umożliwia osiąganie zakładanych strategicznych celów z uwzględnieniem konieczności efektywnego monitorowania ryzyka występującego w jego działalności, umożliwia niezwłoczne podejmowanie odpowiednich działań w sytuacjach nagłych, gdy konieczne jest odstępianie lub nie jest możliwe realizowanie przyjętych celów strategicznych z powodu nieoczekiwanych zmian w otoczeniu gospodarczym lub prawnym Banku albo, gdy dalsza realizacja przyjętych celów może prowadzić do naruszenia norm określonych regulacjami dotyczącymi prowadzenia działalności przez Bank lub ustalonych zasad postępowania.

System zarządzania obejmuje identyfikację, analizę, pomiar, monitorowanie i kontrolę ryzyka w oparciu o opracowane pisemne polityki, procedury zatwierdzone przez Zarząd Banku. Organem nadzorującym zgodność polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym jest Rada Nadzorcza Banku. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności, zatwierdza założenia polityki w zakresie ryzyka braku zgodności oraz ocenia stopień efektywności zarządzania tym ryzykiem. Zatwierdza ogólne zasady polityki wynagrodzeń, dokonuje przeglądu wdrożenia polityki wynagrodzeń oraz zatwierdza procedury kontroli wewnętrznej.

Bank dba o to, by skutecznie zarządzać ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem w celu uzyskania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności. Zarządzanie ryzykiem odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykami w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu”, która określa cele strategiczne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz definiuje apetyt na ryzyko, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponosić do każdego ryzyka uznanego za istotne. Wspomniany dokument zaakceptowany został przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku i jest zgodny z założeniami „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu”. Ponadto zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o sporządzone w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury dedykowane poszczególnym rodzajom ryzyka.

Informacje o celach i zasadach zarządzania ryzykiem Bank zawarł również w „Polityce zarządzania kapitałem i w zakresie ryzyka nadmiernej dźwigni w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu”.

Zarówno Strategia zarządzania ryzykami, Polityka zarządzania kapitałem, jak i wewnętrzne procedury podlegają co najmniej rocznej weryfikacji, w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka i otoczenia gospodarczego.

W ramach pogłębionej analizy ryzyka Bank dokonuje oceny polegającej na oszacowaniu tzw. „istotności” ryzyka poprzez określenie prawdopodobieństwa wystąpienia i oceny możliwych jego skutków.

Bank dokonuje podziału ryzyk na ryzyka istotne i nieistotne. Ryzyka istotne to ryzyka, które spełniły przyjęte w „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu” kryterium istotności.

Ryzyko nieistotne to ryzyko zidentyfikowane, o małym znaczeniu lub ryzyko w pełni kontrolowane i ograniczone przez Bank.

Zarząd Banku sprawuje całościową kontrolę nad procesem zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku, w szczególności poprzez określanie strategii i planu finansowego Banku. Zarówno strategia jak i plan finansowy Banku konstruowane są w oparciu o wielkość dostępnego kapitału, uwarunkowania rynkowe, konkurencję i wynikający stąd akceptowalny poziom apetytu na ryzyko. W obszarze poszczególnych ryzyk identyfikowanych w Banku istnieją odrębne procesy oraz zasady mające pozwalać na skuteczne ograniczanie i zarządzanie ryzykiem.

Bank za ryzyko istotne uznaje te ryzyka, które są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, a także rodzaje ryzyka wymienione w dyrektywie CRD IV. Z punktu widzenia Banku za ryzyko istotne uznano:

- ryzyko kredytowe, w tym rezydualne, kontrahenta i koncentracji,
- ryzyko rynkowe, ze względu na skalę działalności handlowej rozumiane jako walutowe,
- stopy procentowej w księdze bankowej,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko płynności i finansowania,
- ryzyko kapitałowe (ryzyko niewypłacalności),
- ryzyko biznesowe (w tym wyniku finansowego),
- ryzyko braku zgodności.

Ponadto Bank identyfikuje inne ryzyka, których istotność ustalana jest na zasadach określonych w „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu”.

✓ **ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta**

Ryzyko kredytowe można zdefiniować jako niebezpieczeństwo poniesienia przez Bank strat w wyniku niespłacenia zobowiązań przez dłużnika z tytułu kredytów, gwarancji, poręczeń oraz akredytyw. Zarządzanie ryzykiem kredytowym ma całościowy i skonsolidowany charakter, tj. uwzględnia wszystkie istotne dla Banku zagrożenia dotyczące

ryzyka kredytowego i zależności między nimi oraz obejmuje procesem zarządzania wszystkie jednostki Banku oraz zakłada agregację pozycji ryzyka Banku

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym i kontrahenta obejmujące podstawowe kierunki działań:

- budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
- podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- działania organizacyjno-proceduralne. Cele szczegółowe zawarte są Polityce kredytowej a w przypadku ryzyka kontrahenta w Polityce rachunkowości (w części dotyczącej wyceny i tworzenia odpisu aktualizacyjnego na inne aktywa Banku) i stanowią uszczegółowienie Strategii.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku odbywa się poprzez:

- oceny zdolności kredytowej oraz sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorców,
- kształtowanie marży na produktach kredytowych,
- stosowanie limitów kredytowych,
- stosowanie zabezpieczeń kredytów.

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza:

- ryzykiem kredytowym i ryzykiem kontrahenta,
- ryzykiem koncentracji zaangażowań,
- ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- ryzykiem rezydualnym
- ryzykiem inwestycji

oraz stosuje określone techniki redukcji ryzyka kredytowego i politykę zabezpieczeń.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie oraz ekspozycji detalicznych, Bank realizuje zasady określone w Rekomendacji S oraz Rekomendacji T Komisji Nadzoru Finansowego.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

- Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego.
- Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity).
- Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka.
- Wdrażanie technik redukcji ryzyka.
- Zarządzanie ryzykiem rezydualnym.

- Wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.
- Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ryzyko kredytowe w Banku rozpatruje się w dwóch aspektach:

1. ryzyka pojedynczej transakcji,
2. ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty (równej maksymalnej wartości kredytu) i prawdopodobieństwa jej wystąpienia.

Ryzyko łączne portfela kredytowego zależy od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

- Badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu oraz prawidłowym zabezpieczaniu ekspozycji kredytowej, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku.
- Ustalaniu limitów na poszczególne produkty, branże, grupy klientów itp.
- Bieżącym monitoringu kredytowym.
- Dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych.
- Prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami.
- Kontroli działalności kredytowej.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- Dywersyfikacji ryzyka.
- Monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka.
- Przedsięwzięć organizacyjno - kadrowych polegających w szczególności na:
 - Organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych.
 - Prawidłowym przepływie informacji.
 - Odpowiednim doborze i szkoleniu kadr.
 - Nadzorze nad działalnością kredytową.

Raportowanie ryzyka kredytowego odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej w okresach miesięcznych.

✓ **ryzyko koncentracji zaangażowań**

Bank identyfikuje oraz monitoruje ryzyko kredytowe z tytułu łącznych koncentracji zaangażowań:

- wobec pojedynczych podmiotów oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- w ten sam sektor gospodarczy,
- w pojedynczy instrument finansowy,
- w ten sam rodzaj zabezpieczenia.

W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań. Na podstawie przeprowadzonej identyfikacji i oceny poziomu koncentracji zaangażowań, w szczególności w stosunku do zaangażowań, których ryzyko zostało ocenione jako znaczące, Bank podejmuje działania, których celem jest zminimalizowanie poziomu ryzyka kredytowego portfela kredytowego i w efekcie zapewnienie bezpiecznej struktury tego portfela.

Zasady klasyfikacji ryzyka koncentracji zaangażowań pod względem istotności, Bank ustala w oparciu o procedurę szacowania i oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego.

Celem procesu adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. Proces szacowania kapitału wewnętrznego Banku w odniesieniu do ryzyka koncentracji zaangażowań uwzględnia:

- jakość zarządzania ryzykiem koncentracji,
- jakość systemu kontroli wewnętrznej,
- możliwość podjęcia efektywnych działań, obniżających poziom ryzyka koncentracji zaangażowań,
- rezultaty wyników pomiaru ryzyka koncentracji.

W działalności Banku nie występują znaczące koncentracje w segmenty rynku, podmioty czy branże. W ocenie Banku ryzyko z tym związane kształtuje się na bezpiecznym poziomie.

W 2020 roku w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań.

Raportowanie ryzyka koncentracji zaangażowań odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej w cyklach kwartalnych.

✓ **ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie**

Celem zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku jest zapewnienie stałego monitorowania całego portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów regulacji, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych.

Mechanizmy zarządzania ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie powinny zapewnić bezpieczną działalność Banku poprzez stały monitoring:

- poziomu zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
- struktury aktywów i pasywów długoterminowych,
- wpływu gwałtownych zmian wysokości stóp procentowych na ryzyko kredytowe,
- wpływu zmian cen na rynku nieruchomości oraz ich wpływu na ryzyko kredytowe w Banku,
- realizacji polityki w zakresie przyjmowania zabezpieczeń,
- wskaźnika jakości w grupie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Osiągnięcie zakładanych celów w zakresie efektywnego i skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, adekwatnego do profilu i zakresu prowadzonej działalności w Banku wymaga ze strony Zarządu podjęcia szeregu, rozłożonych w czasie działań organizacyjnych, usprawniających przebieg procesu zarządzania ryzykiem, szkolenie pracowników, zapewnienie odpowiednich narzędzi i środków do realizacji zadań.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie to proces identyfikowania, kontrolowania i minimalizowania lub eliminowania ryzyka, przy zachowaniu akceptowanego poziomu kosztów.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank dokonuje jego pomiaru i oceny analizując:

- poziom zaangażowania Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
- jakość portfela kredytowego w grupie tych ekspozycji,
- wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sytuacji zagrożonej,
- wartość i jakość indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- wahania cen na rynku nieruchomości, prognozy kształtowania się rynkowych cen nieruchomości oraz ich wpływ na ryzyko kredytowe ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- bieżącą ocenę wartości nieruchomości, w tym: rodzaj nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie, rodzaj hipoteki, miejsce Banku w kolejności zaspakajania się z hipoteki, prawomocność wpisu, ubezpieczenie nieruchomości,
- poziom wskaźnika LtV.

W Banku prowadzony jest systematyczny monitoring sytuacji ekonomicznej kredytobiorców oraz zabezpieczeń. Przyjęte zabezpieczenia ekspozycji kredytowych podlegają cyklicznemu monitoringowi, którego zadaniem jest wczesna identyfikacja sygnałów ostrzegawczych, umożliwiającą podjęcie skutecznych działań ograniczających ryzyko kredytowe oraz gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z ekspozycji kredytowych.

W przypadku zabezpieczenia w postaci hipoteki monitorowana jest wartość rynkowa nieruchomości.

W celu zwiększenia skuteczności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczych transakcji kredytowych oraz oceny wiarygodności klientów, Bank współpracuje z Biurem Informacji Kredytowej – BIK S.A. oraz Biurem Informacji

Gospodarczej – instytucjami zewnętrznymi oferującymi systemy wspomagające zarządzanie ryzykiem kredytowym. Do aktualizacji ocen wartości nieruchomości przyjmowanych na zabezpieczenie Bank korzysta z bazy systemu Cenatorium.

Raportowanie ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej w cyklach kwartalnych.

✓ **ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych**

Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych ma na celu zminimalizowanie poziomu ryzyka kredytowego portfela detalicznych ekspozycji i stworzenie bezpiecznej struktury tego portfela. Istotnym elementem tego ryzyka jest prawidłowo przeprowadzona ocena zdolności kredytowej klienta oraz wiarygodność wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej.

Proces zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych to proces identyfikowania, pomiaru, monitorowania i kontrolowania oraz eliminowania lub minimalizowania tego ryzyka, obejmujący w szczególności:

- zarządzanie tj. organizację systemu zarządzania ryzykiem portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- kontrolę ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych;
- identyfikację, pomiar i akceptację ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych;
- zabezpieczenie detalicznych ekspozycji kredytowych;
- raportowanie;
- przeprowadzenie testu warunków skrajnych;
- relacje z klientami detalicznymi;
- kontrolę wewnętrzną.

System identyfikacji, pomiaru i raportowania ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych jest częścią systemu zarządzania ryzykiem kredytowym. Proces jest zgodny z wymogami Rekomendacji T.

Raportowanie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej w cyklach kwartalnych.

Na potrzeby zabezpieczania ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku wykorzystywane są procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem kredytowym, system limitów oraz przyjęte zasady udzielania i monitorowania kredytów. Stosowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami profilu ryzyka tego obszaru. Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

✓ ryzyko rezydualne

Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest zapewnienie skuteczności techniki ograniczenia ryzyka kredytowego oraz eliminowania ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

Bank bada istotność ryzyka rezydualnego do wyliczenia wymogu kapitałowego stosuje metodę standardową uproszczoną redukcji ryzyka kredytowego. Przy badaniu istotności ryzyka rezydualnego, Bank ocenia typy przyjętych zabezpieczeń prawnych.

Bank stosuje tylko standardowe (typowe) formy zabezpieczeń (poręczenie według prawa cywilnego lub według prawa wekslowego oraz przystąpienie do długu, zastaw rejestrowy, przewłaszczenie rzeczy ruchomych, blokada środków pieniężnych, kaucja, cesja wierzytelności, hipoteka na nieruchomościach, gwarancja), dlatego uznaje, że ryzyko rezydualne nie ma charakteru istotnego.

Podstawowe metody zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku to:

- Wyznaczenie profilu ryzyka Banku;
- Identyfikacja czynników ryzyka;
- Monitorowanie ryzyka;
- Raportowanie;
- Podejmowanie czynności mających na celu ograniczanie ryzyka rezydualnego;
- Wdrożenie systemu kontroli procesu zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku.

W Banku dokonywana jest okresowa weryfikacja skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania ryzykiem rezydualnym oraz jego adekwatności do aktualnego poziomu ryzyka rezydualnego. Analizując poziom ryzyka rezydualnego, Bank ocenia typy przyjętych zabezpieczeń, określa poziom koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia kredytowego oraz poziom istotności ryzyka rezydualnego.

Na podstawie przeprowadzonej analizy portfela przyjętych zabezpieczeń prawnych według stanu na dzień 31.12.2020r. poziom ryzyka rezydualnego określono jako niski, co nie skutkuje wyliczaniem dodatkowego wymogu kapitałowego.

Raportowanie ryzyka rezydualnego odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej w cyklach półrocznych.

✓ ryzyko operacyjne

System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku przejawia się jasnym określeniem kompetencji i zadań w zakresie nadzorowania i kontroli systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak również w zakresie realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem.

Podstawy funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym wyznaczają:

- Strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu.

➤ Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu.

Główne cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego przedstawiają się następująco:

- utrzymanie limitów operacyjnych na założonym poziomie nie przekraczającym limitów tolerancji ryzyka operacyjnego;
- podejmowanie działań zapewniających utrzymanie wskaźników KRI na akceptowalnym poziomie;
- zapewnienie bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania Banku;
- wzrost zaufania klientów do Banku oraz wiarygodności Banku jako instytucji zaufania publicznego;
- podnoszenie świadomości ryzyka operacyjnego na wszystkich poziomach zarządzania;
- doskonalenie wiedzy i umiejętności pracowników zaangażowanych w proces zarządzania ryzykiem operacyjnym;
- budowa optymalnych struktur zarządzania ryzykiem i systemów bezpieczeństwa.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane ex ante poprzez samoocenę ryzyka oraz ex post poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych.

Efektywna identyfikacja ryzyka obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku, tj.:

- jednostki biznesowe,
- systemy,
- procesy,
- produkty.

Do identyfikacji ryzyka operacyjnego Bank wykorzystuje następujące narzędzia identyfikacji czynników ryzyka:

- rejestr zdarzeń i strat operacyjnych (baza zdarzeń wewnętrznych),
- rejestr skarg i reklamacji klientów Banku,
- wyniki testów (planów ciągłości działania, planów awaryjnych),
- rejestr zdarzeń operacyjnych występujących w najbliższym otoczeniu Banku
- wyniki audytu wewnętrznego i zewnętrznego.

Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych służy identyfikacji przyczyn powstawania tych zdarzeń, pomiarowi ryzyka operacyjnego oraz wykorzystania narzędzi statystycznych.

Do oceny poziomu narażenia Banku na ryzyko operacyjne wykorzystywany jest wskaźnik IR ($IR = \text{Prawdopodobieństwo [P]} \times \text{Skutki ekonomiczne [S]}$), którego wartość należy odnieść do obowiązującej skali oceny poziomu narażenia Banku na ryzyko operacyjne.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informację dla Zarządu i Rady Nadzorczej na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne.

Informacja ta zawiera:

- analizę strat poniesionych przez Bank z tytułu zrealizowanego ryzyka operacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem strat operacyjnych (brutto),
- analizę wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI),
- wykorzystanie limitów wewnętrznych na ryzyko operacyjne;
- raport z oceny ryzyka bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego;
- szacunkowe i prognostyczne obliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego metodą wskaźnika bazowego.

Zgodnie z Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu raport z monitorowania i pomiaru ryzyka operacyjnego przedstawiany jest Zarządowi w cyklach miesięcznych, W cyklach kwartalnych sporządzane są raporty z bezpieczeństwa systemów informatycznych. Informacje o narażeniu Banku na ryzyko operacyjne są prezentowane Radzie Nadzorczej w cyklach kwartalnych. Rocznie sporządzana jest mapa ryzyka, samoocena ryzyka procesów, ocena pracowników, ocena stosowania zasad ładu korporacyjnego.

Ryzyko operacyjne oraz adekwatność i skuteczność mechanizmów zarządzania tym ryzykiem podlegają ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej Banku.

✓ **ryzyko braku zgodności**

Ryzyko braku zgodności to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, standardów rynkowych.

Realizując swoje zadania, Bank działa zgodnie z prawem i w granicach nim przewidzianych, respektuje zasady dobrej praktyki bankowej i etyki biznesu, dąży do unikania konfliktów interesów, stosuje zasady uczciwej konkurencji, rzetelności oraz poszanowania norm współżycia społecznego, w sposób sumienny, wiarygodny i czytelny informuje w zakresie przewidzianym prawem o prowadzonej działalności.

Celem zapewnienia zgodności, w tym zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest utrzymanie ryzyka braku zgodności na akceptowalnym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą poziomie.

Bank posiada sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności zawarte w Instrukcji zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu oraz w Polityce zgodności w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu.

Bank dąży do zapewnienia zgodności w celu:

- ograniczenia ryzyka braku zgodności oraz ryzyka utraty reputacji i ryzyka operacyjnego;
- ochrony interesów klientów;
- budowania korzystnego wizerunku Banku, jako instytucji przestrzegającej przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych standardów postępowania.

W celu minimalizowania ryzyka braku zgodności w Banku podejmowane są działania o charakterze:

- organizacyjnym – wdrożenie zasad pomiaru i monitorowania ryzyka braku zgodności. W tym celu Zarząd zapewnia odpowiednią do skali i złożoności działalności, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną, dostosowaną do zadań;
- proceduralnym – opracowanie i wdrożenie odpowiednich regulacji wewnętrznych, okresowa ich weryfikacja, przeprowadzanie szkoleń wśród pracowników oraz wprowadzenie mechanizmów kontrolnych;
- kontrolnym – ujęcie w procedurach kontroli wewnętrznej zadań związanych z kontrolą procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Stanowisko ds. Zgodności dokonuje oceny ryzyka braku zgodności, która opiera się, w szczególności na:

- dokonaniu oszacowania prawdopodobieństwa wystąpieniu niezgodności, a także ocenie konsekwencji braku przestrzegania norm przy założeniu braku występowania mechanizmów kontroli ryzyka,
- identyfikacji mechanizmów kontroli ryzyka stosowanych do ograniczania ryzyka braku zgodności,
- oszacowaniu skuteczności mechanizmów kontroli ryzyka na podstawie oceny wyników ich funkcjonowania oraz oceny wyników monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych w zakresie zapewnienia zgodności,
- sporządzeniu mapy ryzyka braku zgodności.

Monitorowanie ryzyka braku zgodności obejmuje:

- monitoring zgodności oraz testy zgodności;
- monitoring zaleceń poaudytowych /pokontrolnych i ewentualnych Stanowiska ds. zgodności.

Raporty z ryzyka braku zgodności zawierają:

- wyniki identyfikacji ryzyka braku zgodności , w tym obejmujące istotne zmiany w przepisach prawa oraz w regulacjach wewnętrznych;
- ocenę ryzyka braku zgodności;
- wyniki kontroli ryzyka braku zgodności, w tym zestawienie ocen ryzyka braku zgodności wskazujących na wysoki poziom ryzyka braku zgodności;
- podsumowanie wszystkich naruszeń compliance, które wystąpiły w okresie objętym raportem;
- ocenę skuteczności rekomendowanych środków naprawczych, które były wydawane na bieżąco lub zawarte w poprzednim raporcie.

Analizy ryzyka braku zgodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej sporządzane są kwartalnie.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności, objęty jest systemem mechanizmów kontrolnych uwzględniających wszystkie elementy tego procesu, a zwłaszcza: narzędzia szacowania lub pomiaru zgodnie z matrycą oceny ryzyka braku zgodności, ocenę realizacji

polityki zgodności, system kompetencji i odpowiedzialności, mechanizmy informacyjno-sprawozdawcze, stosowane na poszczególnych szczeblach zarządzania, prowadzenie rejestrów, szkolenia.

✓ ryzyko stopy procentowej

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej ma na celu utrzymanie zmienności wyniku finansowego, w tym wyniku odsetkowego, oraz bilansowej wartości kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach niezagrożających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą w ramach zatwierdzonej strategii.

Główne cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej przedstawiają się następująco:

- utrzymanie zmienności wyniku odsetkowego w granicach nie zagrażających realizacji planu finansowego i adekwatności kapitałowej Banku;
- utrzymanie profilu ryzyka stopy procentowej w Banku na poziomie nie wyższym niż akceptowany;
- konsekwentne budowanie wizerunku Banku jako profesjonalnego i aktywnego uczestnika rynku międzybankowego;
- ograniczenie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- prowadzenie działań mających na celu zabezpieczanie ryzyka stopy procentowej w ramach zarządzania aktywami i pasywami Banku.

Celem Banku jest utrzymanie niskiej wrażliwości wyniku odsetkowego na zmiany rynkowych stóp procentowych, w tym przede wszystkim takie kształtowanie pozycji luki dla działalności złotowej i walutowej, by dotrzymane były obowiązujące w Banku limity.

Bank na bieżąco śledzi tendencje na rynku stopy procentowej i w przypadku niekorzystnych z punktu widzenia bezpieczeństwa działania Banku i stabilności jego wyników finansowych zmian stóp rynkowych, w możliwie krótkim czasie podejmuje działania ograniczające negatywne ich skutki.

Pomiaru ekspozycji na ryzyko stopy procentowej Bank dokonuje z wykorzystaniem następujących metod i analiz:

- metoda luki niedopasowania terminów przeszacowania,
- analiza ryzyka bazowego i ryzyka opcji klienta,
- analizę stopnia wrażliwości oprocentowania,
- modele symulacyjne :
 - symulacja zmian wyniku odsetkowego,
 - symulacja wartości ekonomicznej kapitału.

System limitów w Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej obejmuje:

- limit dopuszczalnej zmiany dochodu odsetkowego,
- limit marży odsetkowej,
- limit dotyczący wskaźnika ROE,
- limit dotyczący wskaźnika ROA,
- limit zrywalności depozytów i wcześniejszej spłaty kredytów w okresie miesiąca,
- limit strat na funduszach własnych,
- limit zmian wartości ekonomicznej kapitału,
- limit luki skumulowanej w przedziale przeszacowania do 1 miesiąca do aktywów oprocentowanych,
- limit udziału pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej.

Bank posiada, przyjęte uchwałami Zarządu Banku, wewnętrzne procedury postępowania w przypadku stwierdzenia przekroczenia limitów obowiązujących dla ryzyka stopy procentowej, obejmujące m.in. zasady informowania organów Banku o niedotrzymaniu wartości granicznych oraz wskazujące komórki odpowiedzialne za podjęcie działań ograniczających narażenie na ryzyko do poziomów akceptowanych przez Bank.

Analiza ryzyka stopy procentowej według stanu na koniec 2020 roku wskazuje, że ekspozycja na wszystkie rodzaje tego ryzyka mieściła się w ramach obowiązujących limitów.

Tabela 1. Zestawienie luki stopy procentowej na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł)

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>do 1 dnia</i>	<i>pow. 1 dnia do 1 m-ca</i>	<i>pow. 1 m- ca do 3 m-cy</i>	<i>pow. 3 m-cy do 6 m-cy</i>	<i>pow. 6 m-cy do 1 roku</i>	<i>pow. 1 roku</i>
Aktywa ogółem wg terminów przeszacowania	13 048	524 210	815	1 575	4 015	9 592
Pasywa ogółem wg terminów przeszacowania	0	349 514	0	0	0	0
Luka	13 048	174 696	815	1 575	4 015	9 592
Luka narastająco	13 048	187 744	188 559	190 134	194 149	203 741

Jednym ze sposobów zabezpieczania Banku przed ryzykiem stopy procentowej jest wiązanie stóp procentowych aktywów i pasywów zmiennych z odpowiednimi stopami referencyjnymi w celu eliminowania dysproporcji pomiędzy aktywami i pasywami, zależnymi od tej samej stopy referencyjnej oraz w celu dywersyfikacji ryzyka związanego z poszczególnymi stopami referencyjnymi.

Na podstawie dokonywanego w cyklach miesięcznych pomiaru ryzyka stopy procentowej sporządzane są raporty, których wyniki prezentowane są Zarządowi, w cyklach kwartalnych Radzie Nadzorczej. Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem stopy procentowej przeprowadzana jest w ramach rocznego przeglądu regulacji wewnętrznych.

✓ **ryzyko płynności finansowania**

Ryzyko płynności jest definiowane jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,
- podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej.
- utrzymanie nadzorczych miar płynności, w tym miar określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r.

W związku z powyższym, celem zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury bilansu Banku oraz zobowiązań pozabilansowych, aby zapewnić stałą zdolność do regulowania zobowiązań, uwzględniającą charakter prowadzonej działalności oraz potencjalne potrzeby, mogące się pojawić w wyniku zmian na rynku pieniężnym lub w zachowaniach klientów.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty sektora niefinansowego, które na koniec 2020 roku ukształtowały się na poziomie 412 825 tys. zł., co stanowi 85,7% zobowiązań ogółem Banku, które wyniosły 525 283 tys. zł.

Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, w szczególności poprzez pozyskiwanie środków obcych stabilnych tak, aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym, przy czym Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności uwzględniając przyjęte przez Bank limity koncentracji, zakładające ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.

W procesie zarządzania płynnością finansową Banku istotne jest skorelowanie akcji kredytowej ze stabilnym wzrostem bazy depozytowej. Środki obce stabilne na koniec 2020 roku ukształtowały się na poziomie 480 426 tys. zł.

Polityka zarządzania ryzykiem płynności ma całościowy i skonsolidowany charakter:

- całościowy charakter zarządzania oznacza uwzględnienie wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka i zależności między nimi, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych, we wszystkich horyzontach czasowych;
- skonsolidowane zarządzanie ryzykiem płynności oznacza objęcie procesem zarządzania wszystkich jednostek Banku.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, tj. poprzez:

- analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego, umożliwiającą efektywne wykorzystanie dostępnych środków (z uwzględnieniem obowiązku utrzymania rezerwy obowiązkowej na wymaganym poziomie),
- monitorowanie poziomu aktywów płynnych oraz stopnia wykorzystania w tym zakresie limitów,
- analizę luki płynności, z uwzględnieniem wskaźników płynności w wybranych terminach zapadalności/wymagalności,
- wyznaczanie i monitorowanie wykorzystania limitów finansowania portfela kredytowego,
- wyznaczanie osadu we wkładach deponowanych przez klientów Banku,
- kontrolę przestrzegania limitów stanów gotówki w kasach Banku w ramach potrzeb, dokonując zasileń, bądź odprowadzeń nadmiaru gotówki,
- analizę stopnia zrywalności depozytów terminowych i wcześniejszych spłat kredytów,
- wyznaczanie i utrzymywanie nadzorczych norm płynności,
- wyznaczanie i utrzymywanie normy krótkoterminowej (LCR) oraz wyznaczanie normy długoterminowej (NSFR),
- wyznaczanie i sterowanie płynnością krótko, średnio i długoterminową,
- dokonywanie pogłębionej analizy płynności długoterminowej,
- analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej,
- analizę scenariuszy sytuacji kryzysowych.

W celu ograniczenia ryzyka płynności Bank stosuje poniższe zalecenia:

- Kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności/wymagalności) winno odbywać się w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku.
- Utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego.
- Wykorzystywanie rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych (Zarządzenie Prezesa NBP w sprawie zasad i trybu naliczania i utrzymywania rezerwy obowiązkowej), utrzymywanie średniego stanu rezerwy na zadeklarowanym poziomie.
- Ograniczanie koncentracji wierzytelności, zaangażowań wobec grup powiązanych kapitałowo i organizacyjnie oraz innych nadmiernych zaangażowań.
- Wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich

powiększenia.

- Utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania).
- Pozyskiwanie środków na rynkach finansowych innymi dostępnymi metodami.
- Trafne prognozy krótko-, średnio- i długoterminowe dotyczące przepływów pieniężnych.
- Wypracowywanie technik szybkiego reagowania na działanie czynników zewnętrznych.
- Kształtowanie właściwych relacji z klientami – zarówno kredytobiorcami, jak i deponentami – w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej.

Podział funkcji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności winien uwzględniać rozdzielenie funkcji podejmowania ryzyka (operacyjna działalność rynkowa) od funkcji niezależnej jego oceny i kontroli. Powyższa zasada jest w Banku realizowana poprzez oddzielenie komórek monitorujących ryzyko od jednostek operacyjnych (bezpośrednio odpowiedzialnych za prowadzenie danego rodzaju działalności rynkowej). Podział ten nie oznacza jednoczesnego zdjęcia odpowiedzialności z jednostek operacyjnych za podejmowane ryzyko. Decyzje skutkujące powstaniem ekspozycji na ryzyko płynności są wynikową działalności jednostek operacyjnych.

Poziom ekspozycji Banku na ryzyko płynności ograniczany jest obowiązującym systemem limitów zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych.

W 2020r. nadzorcze miary płynności na każdy dzień roboczy kształtowały się na bezpiecznym poziomie. Zarówno płynność krótkoterminowa, jak i długoterminowa nie były zagrożone.

Wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR - relacja aktywów płynnych do wypływów netto, zapas aktywów płynnych oraz wysokiej jakości należności, który ma pozwolić na pokrycie odpływu środków w ciągu 30 dni. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 limit na 2020 rok został określony na poziomie 100%. Na dzień 31.12.2020r. wskaźnik LCR ukształtował się na poziomie 338,95%

Wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR) ukształtował się na poziomie 173%, przy minimalnym ustalonym poziomie 100%.

Kalkulacja nadzorczych miar płynności na dzień sprawozdawczy

według stanu na dzień

31-12-2020

Aktywa		w tys. zł
A1	Podstawowa rezerwa płynności	131 269,67
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	121 832,99
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	80 454,15

A4	Aktywa o ograniczonej płynności		227 258,31
A5	Aktywa niepłynne		10 602,90
Pasywa			w tys. zł
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta		41 111,39
B2	Środki obce stabilne		480 425,96
B3	Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym		0,00
B4	Pozostałe zobowiązania		1 823,13
B5	Środki obce niestabilne		53 989,92
Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Luka płynności krótkoterminowej $((A1 + A2) - B5)$	0,00	199 112,74
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej $((A1 + A2) / B5)$	1,00	4,69
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi $(B1 / A5)$	1,00	3,88
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi $((B1 + B2) / (A5 + A4))$	1,00	2,19

Zarządzając ryzykiem płynności Bank utrzymywał odpowiednią nadwyżkę płynności, złożoną z łatwo zbywalnych aktywów, odpowiedni poziom aktywów płynnych, pozwalających na regulowanie krótko i średnioterminowych potrzeb płynnościowych Banku.

W skład aktywów płynnych utrzymywanych przez Bank wchodzi łatwo zbywalne i o niskim stopniu ryzyka obligacje skarbowe, bony pieniężne NBP. Na koniec 2020r. aktywa płynne w kwocie 253 102,66 tys. zł., które stanowiły 44,31% aktywów netto ogółem i w całości pokrywały depozyty niestabilne oraz duże depozyty.

Bank przez cały 2020 rok posiadał łatwy dostęp do wystarczającej ilości źródeł finansowania, na poziomie zapewniającym pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na środki ze strony klientów (deponenci i kredytobiorcy). Bank analizował poziom stabilności źródeł finansowania oraz monitorował kształtowanie się zapadalności aktywów i pasywów w poszczególnych horyzontach czasowych, w celu weryfikacji kwoty dostępnego finansowania w przedziałach czasowych.

Przyjęte limity wewnętrzne oraz wskaźniki płynności służą zapewnieniu właściwego poziomu płynności Banku i stanowią system ostrzegania przed nieplanowanymi zmianami struktury bilansu wpływającymi pośrednio na pogorszenie poziomu płynności.

Bank utrzymuje bufor nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych, na wypadek zrealizowania szeregu scenariuszy warunków skrajnych. Na dzień 31.12.2020r. Bank posiadał bufor płynności w kwocie 199 112,74 tys. zł.

Szybkie i trafne podejmowanie działań w sytuacji zagrożenia płynności Banku jest podstawowym czynnikiem zapobiegania problemom w utrzymaniu płynności.

Sytuacja zagrożenia utraty płynności wymusza decyzje o pozyskaniu dodatkowego finansowania, lub sprzedaży aktywów, które w normalnych warunkach - ze względu na mniejszą rentowność lub stratę w wyniku sprzedaży na rynku wtórnym - nie byłyby do zaakceptowania.

W sytuacji długotrwałych problemów płynnościowych brane są pod uwagę również aktywa mniej płynne; w pierwszej kolejności wykorzystywane winny być szybkie metody poprawy płynności, tj. możliwość zdobycia środków w ramach pomocy z Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, a w następnej kolejności sprzedaż aktywów mniej płynnych, nawet jeśli będzie się wiązało z utratą dochodów.

Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS i po spełnieniu warunków art.113 ust. 7 Rozporządzenia CRR odnoszących się do uczestników Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję zezwalającą na odstąpienie od stosowania na zasadzie indywidualnej przez Bank przepisów określonych w art. 412 oraz art. 414 Rozporządzenia CRR.

Instrumentami całościowego zarządzania ryzykiem płynności Banku są następujące globalne limity ostrożnościowe, ograniczające to ryzyko, które na dzień 31.12.2020r. osiągnęły poziom:

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Wartość</i>
Wskaźniki płynności	
Wskaźnik płynności bieżącej do 7 dni	1,63
Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca	2,08
Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	1,98
Wskaźnik płynności do 6 miesięcy	1,93
Wskaźnik płynności do 1 roku	1,98
Wskaźnik płynności do 3 lat	2,11
Wskaźnik płynności do 5 lat	2,55
Wskaźnik płynności do 10 lat	3,14
Wskaźnik płynności do 20 lat	3,50
Wskaźnik płynności powyżej 20 lat	1,04
Wskaźniki zabezpieczenia płynności	
Aktywa płynne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	35,35
Aktywa płynne / Depozyty niestabilne (ponad osad) [%]	143,30
Aktywa płynne w walutach obcych / Aktywa – wg wartości bilansowej [%]	2,48
Waluty obce wymienne / Aktywa – wg wartości bilansowej [%]	3,68

Limit środków pieniężnych w kasach / Aktywa -wg wartości bilansowej [%]	1,45
Wskaźniki stabilności bazy depozytowej Banku	
Depozyty stabilne / Kredyty, pożyczki i zrealizowane gwarancje [%]	162,48
Depozyty niestabilne / Depozyty ogółem [%]	26,83
Depozyty osób prywatnych / Depozyty ogółem [%]	60,14
Procentowy udział największych depozytów „dużych” w depozytach ogółem [%]	4,68
Wskaźniki finansowania aktywów	
Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje/ Depozyty [%]	43,25
Wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych	
Depozyty stabilne (50% ich wartości) + Fundusze własne / Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat [%]	195,65
Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealizowanych gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje ogółem wg wartości brutto [%]	50,41

Bank monitoruje płynność na każdy dzień roboczy. W cyklach miesięcznych sporządzane są raporty, których wyniki przedstawiane są Zarządowi. Informacje o narażeniu na ryzyko płynności są prezentowane Radzie Nadzorczej Banku w cyklach kwartalnych. Proces zarządzania ryzykiem płynności podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

Sytuacja Banku w obszarze płynności finansowej była stabilna nie stwarzała zagrożenia dla terminowej spłaty zobowiązań. Bank spełniał nadzorcze miary płynności i posiadał wystarczający poziom aktywów płynnych. Wskaźnik płynności aktywów oraz stopień zabezpieczenia pasywów niestabilnych aktywami płynnymi kształtował się na wysokim bezpiecznych poziomach. Baza depozytowa charakteryzowała się dużą stabilnością. Wskaźnik osadu ogółem na dzień 31.12.2020r. osiągnął poziom 94,39%. Akcję kredytową w pełni zabezpieczał wolumen depozytów stabilnych.

Bank przeprowadza następujące testy warunków skrajnych z częstotliwością miesięczną:

- Test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności.
- Test warunków skrajnych obrazujący wystąpienie nadwyżki lub niedoboru środków w przypadku spadku depozytów ogółem o 20%.
- Test warunków skrajnych obrazujący maksymalny okres obsługi klientów w przypadku różnej dynamiki wpływów środków.
- Odwrócony test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności.

- Odwrócony test warunków skrajnych obrazujący stopień zabezpieczenia zobowiązań.
- Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego.

Wyniki testów za 2020 rok potwierdzają niski poziom ryzyka płynności Banku.

Zakres przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku jest współmierny do charakteru, rozmiaru i skali działalności banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka. Testy warunków skrajnych (ich założenia i scenariusze) podlegają przeglądowi co najmniej raz w roku, a w przypadku istotnej zmiany warunków rynkowych, lub skali prowadzonej działalności częściej.

Testy warunków skrajnych badających wpływ zmiany zarówno czynników wewnętrznych, jak i systemowych (oddzielnie, jak i łącznie) na możliwość utrzymania płynności przez Bank, sporządza się według poniższych zasad:

1. Projektowania testów warunków skrajnych:

- 1) projektowanie testu warunków skrajnych polega na określeniu głównych cech jakie ma spełniać,
- 2) w procesie projektowania testów warunków skrajnych uwzględnia się możliwe interakcje pomiędzy rodzajami ryzyk,

2. Ustalania założeń testów warunków skrajnych:

- 1) ustalenie założeń testu polega na określeniu konserwatywnych i rygorystycznych założeń, które mimo tego, że nie wystąpiły nigdy w Banku mogą mieć miejsce,
- 2) przy ustalaniu założeń winno się kierować tym, aby rzetelnie przedstawiały możliwe się pojawić zagrożenia bez względu na bieżącą sytuację płynnościową Banku,

3. Ustalania zakresu testów warunków skrajnych, tj. określenie wykazu testów, oraz zakresu ich sporządzania obrazujących sytuacje skrajne dla wielu aspektów mogących mieć wpływ na sytuację płynnościową Banku,

4. Wykorzystywania rezultatów testów warunków skrajnych:

- 1) wyniki testów warunków skrajnych winny być szczegółowo omówione i analizowane przez komórkę monitoringu ryzyka płynności, Komitet Zarządzania Ryzykami, Zarząd Banku jak również o ich rezultatach winna być informowana Rada Nadzorcza,
- 2) rezultaty testów warunków skrajnych winny być brane pod uwagę przy ustalaniu i weryfikacji tzw. apetytu na ryzyko poprzez odpowiednie kształtowanie limitów ostrożnościowych ustalonych w Banku,
- 3) bardzo wnikliwie winny być analizowane przyczyny niespełniania przez Bank założeń ustalonych w testach,
- 4) wyniki testów warunków skrajnych winny być wykorzystywane w procesie zarządzania ryzykiem, a w szczególności w ramach awaryjnych planów płynności oraz w procesie planowania strategicznego banku.

5. Dokonywania przeglądów testów warunków skrajnych:

- 1) przegląd i aktualizacja zarówno cech testu jak i jego założeń winna być dokonywana przynajmniej raz w roku i powinna obejmować przegląd trafności założeń, wyników testów pod kątem przestrzegania przyjętych limitów – założeń minimalnych,
- 2) szczególnie ważne jest dokonywanie analizy przekroczeń założeń minimalnych testów. Należy wówczas poddać ocenie trafność i rygorystyczność przyjętych założeń,
- 3) przegląd ma również na celu dostosowanie założeń testów warunków skrajnych do zmian warunków zachodzących zarówno wewnątrz Banku (znacząca zmiana skali prowadzonej działalności i skali ryzyka), jak i zewnętrznych.

Bank posiada plan awaryjny utrzymania płynności, który określa strategię i tryb postępowania w przypadku niedoborów płynności w sytuacjach awaryjnych opisanych scenariuszami warunków skrajnych, a także pozwala na uzyskanie zdolności do kompensacji niedoborów w dłuższym horyzoncie czasowym.

Plany awaryjne są zintegrowane z ciągłym procesem analizy ryzyka płynności w Banku, założeniami oraz rezultatami testów warunków skrajnych. Podlegają przeglądowi i aktualizacji co najmniej raz w roku, a w przypadku zmian warunków rynkowych lub skali prowadzonej działalności z większą częstotliwością.

System informacji zarządczej w zakresie ryzyka płynności:

- zapewnia Zarządowi, Radzie Nadzorczej i właściwym pracownikom bieżącą i perspektywną (dotyczącą przyszłej sytuacji przewidywanej i nieplanowanej) informację na temat pozycji płynnościowej Banku we wszystkich walutach, w których Bank prowadzi działalność,
- dostarcza szczegółowych i aktualnych informacji w warunkach skrajnych,
- pokazuje wszystkie źródła ryzyka płynności, w tym wynikające z nowych rodzajów działalności,
- wykorzystywany jest w bieżącym zarządzaniu ryzykiem płynności w celu monitorowania zgodności z polityką, procedurami i limitami Banku,
- pozwala na monitorowanie aktywów nieobciążonych właściwego rodzaju i ich jakości na ewentualność wystąpienia oczekiwanych i nieoczekiwanych potrzeb pożyczkowych.

Raportowanie ryzyka płynności odbywa się następująco:

- 1) miesięczne raportowanie do Zarządu Banku,
- 2) kwartalne do Rady Nadzorczej oraz niezwłoczne w razie wystąpienia sytuacji kryzysowej.

Raportowanie zawiera porównanie bieżących ekspozycji płynnościowych z ustalonymi limitami w celu identyfikowania pojawiającej się presji na limity lub ich przekroczeń. Przekroczenia limitów ryzyka płynności raportowane są do osoby zarządzającej

i nadzorującej zarządzanie ryzykiem za ich pośrednictwem do Zarządu i Rady Nadzorczej oraz organów nadzoru dokładnie określonych.

W przypadku potencjalnych problemów płynnościowych Rada Nadzorcza powinna zostać poinformowana niezwłocznie, szczególnie w przypadku:

- wzrastającego kosztu finansowania,
- wzrastającej koncentracji pozycji istotnych dla ryzyka płynności,
- wzrastającej luki płynności,
- zmniejszenia się dostępu do alternatywnych źródeł finansowania,
- znaczącego i/lub notorycznego przekraczania limitów związanych z ryzykiem płynności,
- znaczącego spadku bufora aktywów o wysokiej płynności,
- zmiany warunków rynkowych, które mogą wskazywać na przyszłe zagrożenia zakresie płynności.

✓ **ryzyko walutowe**

Pod pojęciem ryzyka walutowego rozumie się niebezpieczeństwo pogorszenia się sytuacji finansowej Banku na skutek niemożliwych do dokładnego przewidzenia, niekorzystnych zmian kursów walutowych.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Planowane działania umożliwiające realizację celów strategicznych:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.
3. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.

Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.

Poziom ekspozycji Banku na ryzyko walutowe ograniczany jest obowiązującym systemem limitów zarówno nadzorczych, jak i wewnętrznych.

Działalność walutowa Banku stanowi niewielką część sumy bilansowej. Biorąc pod uwagę rozmiary planowanej działalności w stosunku do skali operacji z klientami Banku, dochody z działalności dewizowej pochodzą głównie z przeprowadzanych przez Bank operacji wymiany walut w portfelu bankowym.

Bank utrzymuje pozycje walutowe całkowite w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, co nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz monitoruje ryzyko walutowe w trybie dziennym. W cyklach miesięcznych sporządzane są raporty, których wyniki przedstawiane są Zarządowi, w cyklach kwartalnych Radzie Nadzorczej Banku. Proces zarządzania ryzykiem walutowym podlega badaniu i ocenie w ramach kontroli wewnętrznej.

✓ ryzyko kapitałowe

Ryzyko kapitałowe (niewypłacalności) – jest to ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów Tier I, Tier podstawowy I i TIER II.
- odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 575/2013,
- zarządzanie ryzykiem bankowym.

✓ ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej to ryzyko wynikające z podatności Banku na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jego plan finansowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny pozostałych aktywów Banku.

Dźwignia finansowa oznacza względną, w stosunku do funduszy własnych Banku wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności, dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym

przrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest zapobieganie podejmowania nadmiernego i niemożliwego do pokrycia przez Bank ryzyka dźwigni finansowej.

Celem zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest zapewnienie właściwej relacji pomiędzy wielkością kapitału Tier I i sumą aktywów bilansowych oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych Banku.

Zarządzanie ryzykiem nadmiernej dźwigni zostało uregulowane w:

- Polityce zarządzania kapitałem i w zakresie ryzyka nadmiernej dźwigni Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu;
- Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu.

Środki oraz organizacja zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni są tożsame ze środkami oraz organizacją zarządzania kapitałem.

Pomiar i szacowanie ryzyka kapitałowego oraz nadmiernej dźwigni dokonywane jest poprzez:

- pomiar wielkości posiadanych funduszy własnych,
- pomiar wartości współczynników kapitałowych (łączny współczynnik kapitałowy, współczynnik kapitału Tier 1, współczynnik kapitału podstawowego Tier 1, przestrzeganie wymagań dotyczących bufora zabezpieczającego), a także wskaźnika dźwigni,
- szacowanie kapitału wewnętrznego,
- dokonywanie testów warunków skrajnych.

Monitorowanie ryzyka dokonywane jest poprzez:

- ocenę i raportowanie stopnia realizacji celów Planu kapitałowego i zawartych w nim założeń dotyczących pożądanego i akceptowanego poziomu ryzyka, w tym: wielkości funduszy własnych, wartości współczynników kapitałowych, wysokości kapitału wewnętrznego,
- ocenę i raportowanie wykonania limitów ostrożnościowych ograniczających ryzyko.

Monitorowania ryzyka dokonuje się:

- kwartalnie - w zakresie oceny stopnia realizacji planów, a także oceny poziomu ryzyka kapitałowego,
- co miesiąc w zakresie wielkości funduszy własnych, oceny wartości współczynników kapitałowych, spełniania wymagań dotyczących bufora zabezpieczającego, wysokości kapitału wewnętrznego, wskaźnika dźwigni.

✓ ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe jest to ryzyko niesięgnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia działalności w rywalizacji rynkowej. Ryzyko to obejmuje ryzyko strategiczne, ryzyko wyniku finansowego, ryzyko otoczenia ekonomicznego, ryzyko regulacyjne, ryzyko konkurencji.

Celem strategicznym zarządzania ryzykiem biznesowym jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowania działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia ekspozycji na zmianę poziomu ryzyka, wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

Do czynników ryzyka biznesowego należą:

- nieprawidłowy proces planowania wraz z późniejszym przenoszeniem planów na poziom operacyjny;
- podejmowanie błędnych lub niekorzystnych decyzji biznesowych, ich wadliwa realizacja lub brak akceptacji podjętych wcześniej decyzji do zmieniających się czynników wewnętrznych i zewnętrznych;
- zmiany przepisów powodujące konieczność zmiany sposobu prowadzenia działalności;
- zmiany sytuacji gospodarczej powodujące trudności z planowaniem i późniejszą realizacją;
- wzrastająca konkurencja innych banków.

W celu zmniejszenia zagrożeń płynących z narażenia na ryzyko biznesowe Bank prowadzi następujące działania:

- wdraża efektywny system planowania finansowego/strategicznego oraz jego monitorowania;
- monitoruje zmiany w prawie i dostosowanie do nich działalności Banku;
- analizuje działania konkurencyjnych banków i umiejętnie na nie reaguje;
- monitoruje zmiany otoczenia społeczno – gospodarczego Banku;
- ocenia narażenie Banku na przyszłą wielkość ryzyka poprzez ocenę wyników testowania warunków skrajnych;
- dokonuje oceny istotności ryzyka biznesowego i w razie konieczności alokuje odpowiednie fundusze własne na pokrycie istotnych strat z tytułu ryzyka;
- zapewnia odpowiednie szkolenia kadry uczestniczącej w zarządzaniu ryzykiem biznesowym.

Raportowanie ryzyka biznesowego, poprzez monitoring stopnia wykonania planu finansowego odbywa się w cyklach kwartalnych. Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem biznesowym przeprowadzana jest w ramach rocznego przeglądu

regulacji wewnętrznych. Proces zarządzania ryzykiem biznesowym podlega badaniu i ocenie w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

Tabela 2. Realizacja podstawowych wielkości z planu finansowego (w tys. zł.) na koniec 2020r.

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Realizacja w (%)</i>
Suma bilansowa	108,9
Przychody z tytułu odsetek	93,5
Koszty z tytułu odsetek	88,8
Wynik finansowy brutto	91,7
Wynik finansowy netto	90,3
Podatek dochodowy	95,7
Fundusze własne	100,1
Współczynnik kapitałowy	87,5
ROA netto	58,5
ROE netto	76,0

art. 435.1 lit. b – Struktura i organizacja odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacja na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie

Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka. Bank wprowadził procedury zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zidentyfikowanymi jako istotne. Do pomiaru i identyfikacji ryzyka związanego z jego działalnością Bank stosuje metody dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka. Poziom ryzyka występujący w poszczególnych obszarach działalności Banku ograniczają wewnętrzne limity oraz zasady postępowania w przypadku ich przekroczenia. Proces zarządzania ryzykiem objęty jest systemem sprawozdawczości zarządczej, dostarcza informacji na temat rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku oraz służy monitorowaniu przestrzegania limitów.

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku, ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, wyrażanego przez nieprzekraczanie przyjętego apetytu na ryzyko oraz odpowiedniej rentowności działalności biznesowej. Podstawą dla zarządzania ryzykiem są jasno wyznaczone cele, sprecyzowane w planie finansowym oraz strategii Banku. Za skuteczność zarządzania ryzykiem odpowiedzialny jest Zarząd Banku.

Ryzyko definiowane jest jako prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na realizację założonych celów (efekt niepewności w odniesieniu do realizacji założonych celów) oraz utrzymania ryzyka w ustalonych granicach.

Celem funkcjonowania systemu zarządzania ryzykami jest stałe ograniczanie ryzyka, ochrona zasobów, systemów oraz procesów jak również zabezpieczanie się przed ewentualnymi skutkami ryzyka. Aby można było ryzyko w Banku dokładnie zidentyfikować oraz właściwie zareagować, proces zarządzania ryzykiem odbywa się w podziale na:

- identyfikację ryzyka rozumianą jako rozpoznawanie źródeł powstawania oraz konkretnych form ryzyka, jakie występuje w Banku;
- analizę ryzyka – na co składa się ilościowa i jakościowa analiza ryzyka. Ocena ryzyka pod względem jakościowym jest dokonywana głównie przy użyciu metody opisu. W podejściu ilościowym wykorzystuje się konkretne metody ilościowe, a także wykorzystuje się narzędzia informatyczne;
- reakcję na ryzyko – w praktyce reagowanie na ryzyko sprowadza się najczęściej do minimalizacji wpływu wcześniej wykrytych zagrożeń. Reakcja na ryzyko dotyczy bezpośrednio skutków ryzyka, z którymi Bank musi się uporać.

W Banku zarządzanie ryzykiem uzupełnione jest dodatkowo monitoringiem i kontrolą skuteczności przebiegu realizacji tego procesu. Jak wskazano wyżej, zarządzanie ryzykiem ma na celu doprowadzenie do realizacji celów.

W procesie identyfikacji ryzyka Bank uwzględnia:

- czynniki zewnętrzne, m.in. zmieniające się oczekiwania lub potrzeby klientów, zmiany przepisów prawa, naturalne zagrożenia, zmiany gospodarcze, naciski na jednostkę z zewnątrz,
- czynniki wewnętrzne, m.in. charakter wykonywanej działalności, kultura organizacji, dostępne środki finansowe, plany i strategie, systemy informatyczne, liczba pracowników i ich kwalifikacje, odpowiedzialność i postawy kierownictwa, liczba, rodzaj i wielkość dokonywanych operacji finansowych, przetwarzanie informacji.

Analiza ryzyka dokonywana jest w oparciu o: badanie rynku, analizę skutków dla działalności, analizę zdarzeń. Raportowanie uwzględnia informacje, jakie należy dostarczyć zarówno na szczeblu Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej jak też wszystkim pozostałym odbiorcom informacji.

Jeśli już postawiona zostanie diagnoza odnośnie ryzyka, to w dalszej kolejności przeprowadza się czynności, najogólniej związane z jego niwelowaniem, a więc, bądź to całkowicie się ryzyko neutralizuje, bądź też w przypadku, gdy jest to niemożliwe, tylko ogranicza. Etapem kończącym cały proces jest monitoring oraz całościowy przegląd czynności zarządzania ryzykiem w celu dokonania ewentualnych korekt lub zmian w dotychczasowych działaniach.

W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem w Banku

Organizacja zarządzania ryzykiem oparta jest o podział zadań realizowanych na trzech niezależnych poziomach:

- 1) **poziom pierwszy: (pierwsza linia obrony)** – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej, bieżące zarządzanie ryzykiem przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku odpowiedzialne za działalność biznesową, zapewniające właściwe stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka i bieżące zapewnienie zgodności działania z obowiązującymi przepisami prawa, a także regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi;
- 2) **poziom drugi (druga linia obrony)** – którą stanowi zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt. 1), a także działalność Stanowiska ds. Zgodności;
- 3) **poziom trzeci** – stanowi działalność Audytu Wewnętrznego SSOZ BPS.

Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej pracownicy Banku w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych stosują odpowiednio mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Niezależność działalności poziomów polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących obszarach:

- 1) działanie drugiej linii obrony w zakresie nadzoru nad bieżącym zarządzaniem ryzykiem w działalności operacyjnej, jest niezależne od funkcjonowania pierwszej linii obrony;
- 2) działanie trzeciej linii obrony, polegające na niezależnym monitorowaniu przestrzegania mechanizmów kontrolnych, jest niezależne od działalności pierwszej i drugiej linii obrony.

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, wyznaczone komitety i komórki organizacyjne oraz pracownicy:

Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad wdrożeniem systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność na podstawie cyklicznych raportów ryzyka oraz wyników kontroli wewnętrznej; zatwierdza dokumenty strategiczne i polityki w obszarze zarządzania ryzykiem; zatwierdza strukturę organizacyjną Banku uwzględniającą wielkość ponoszonego ryzyka; zatwierdza poziom tolerancji/apetyt na ryzyko; określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności; nadzoruje wykonanie przez członków Zarządu obowiązków w zakresie systemu zarządzania ryzykiem; nadzoruje opracowanie, przyjęcie i wdrożenie polityk i procedur, na podstawie których funkcjonuje w Banku system zarządzania ryzykiem; powołuje ze swojego grona Komitet Audytu.

Komiteta Audytu – wspiera działania Rady Nadzorczej Banku poprzez przedstawianie Radzie Nadzorczej Banku swojego stanowiska, ocen lub rekomendacji, pozwalających na podjęcie

stosownych decyzji w obszarach sprawozdawczości finansowej, systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku – odpowiada za opracowanie i wdrożenie regulacji wewnętrznych dotyczących systemu zarządzania ryzykiem, w tym strategii zarządzania ryzykiem, a także za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem; wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną Banku, dostosowaną do wielkości ponoszonego ryzyka; zapewnia, że system zarządzania ryzykiem jest skuteczny – to znaczy, że proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w sposób poprawny na każdym etapie, tj. identyfikacji, oceny, kontroli i zapobiegania, monitorowania i raportowania; podejmuje decyzje dotyczące organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem; zapewnia zasoby niezbędne do skutecznego zarządzania ryzykiem; podejmuje działania celem weryfikacji, wprowadzania niezbędnych korekt i udoskonaleń systemu, w tym redukcji wewnętrznych dotyczących tego systemu; podejmuje działania zmierzające do redukcji ryzyka, w przypadkach jego nadmiernego wzrostu; okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat profilu ryzyka (struktury i wielkości ryzyka), na które narażony jest Bank.

Prezes Zarządu – nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku w ramach którego odpowiada za funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem w obrębie całego Banku, w tym za funkcjonowanie systemu informacji zarządczej w zakresie ryzyka. Prezes w szczególności nadzoruje bezpośrednio zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie.

Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz – odpowiada za identyfikację czynników i źródeł ryzyka; przetwarzanie danych o ryzyku i pomiar lub szacowanie ryzyka, ocenę, kontrolę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka; przygotowanie rekomendacji dla Zarządu Banku dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka; udział w opracowywaniu przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem; stosuje i monitoruje mechanizmy kontrolne ustanawiane w ramach kontroli ryzyka, a także kontroluje przestrzeganie limitów wewnętrznych i zewnętrznych oraz przyjętego w Banku apetytu na ryzyko.

Analitik kredytowy – dokonuje oceny i weryfikacji poziomu oszacowań ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowani kredytowych, które ze względu na skalę ekspozycji, segment klienta lub poziomu ryzyka wymagają niezależnej oceny.

Stanowisko analiz kredytowych - bada poprawność wyliczeń zdolności kredytowej, oceny zabezpieczeń i ocenia poziom ryzyka.

Stanowisko ds. monitoringu i klasyfikacji - dokonuje monitoringu ekspozycji kredytowych i przeglądu zabezpieczeń, dokonuje niezależnego przeglądu klasyfikacyjnego portfela kredytowego.

Komitet Kredytowy - opiniuje transakcje kredytowe zgodnie z kompetencjami.

Komitet Zarządzania Ryzykami - opiniuje rodzaje i wysokość limitów wewnętrznych, wyniki analiz ryzyka, wewnętrzne regulacje Banku.

Stanowisko zgodności – ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności Banku, w szczególności poprzez analizę przepisów prawa, regulacji wewnętrznych Banku, standardów rynkowych; przeprowadzanie wewnętrznych postępowań wyjaśniających; monitoruje i ocenia poziom ryzyka braku zgodności po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka, w szczególności poprzez przeprowadzenie testów zgodności; projektuje przepisy wewnętrzne z zakresu zarządzania ryzykiem braku zgodności; gromadzi dane o zdarzeniach ryzyka braku zgodności oraz odpowiada za zaprojektowanie i wprowadzenie mechanizmów kontroli braku zgodności.

Audyt wewnętrzny – realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS ma za zadanie kontrolę i ocenę efektywności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów poprawności przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku.

Pozostałe komórki organizacyjne i jednostki organizacyjne Banku – mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Kadra kierownicza – ma za zadanie kontrolę przestrzegania wewnętrznych regulacji Banku w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka przez podległych im pracowników.

art. 435.1 lit. c - d – *Zakres i charakter systemów raportowania i pomiaru ryzyka; Strategia monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i łagodzących ryzyko*

Proces zarządzanie ryzykiem jest kluczowym elementem w zarządzaniu Bankiem. Kompleksowy model procesu zarządzania ryzykiem obejmuje powiązania i zapewnienie spójności pomiędzy czterema obszarami:

- strategią,
- procesami,
- organizacją,
- rozwiązaniami IT.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności:

- identyfikacja ryzyka, polegająca na określeniu źródeł ryzyka, zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,
- pomiar ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem, polegające na podejmowaniu decyzji dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka, planowaniu działań, wydawaniu zaleceń, tworzeniu procedur i narzędzi wspomagających,
- monitorowanie, polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- raportowanie, obejmujące cykliczne informowanie kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

W celu realizacji procesu identyfikacji, pomiaru, zarządzania, monitorowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka realizowane są zadania związane z analizą podstawowych wartości mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.

Podstawą monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku jest zatwierdzony system informacji zarządczej, który dostarcza informacji na temat:

- rodzaju i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- profilu ryzyka;
- stopnia wykorzystania limitów zewnętrznych i wewnętrznych;
- wyników testów skrajnych;
- skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z działalnością, które dostosowane są do profilu, skali i złożoności ryzyka. W przypadku wątpliwości w zakresie pomiaru ryzyka, stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.

Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie, uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.

Bank wdraża i rozwija systemy informatyczne, wspomagające proces zarządzania ryzykiem, a także inne narzędzia informatyczne powiązane z zarządzaniem ryzykiem. Funkcjonalność systemów wspomaga realizację elementów procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Do pomiaru ryzyka Banku wykorzystuje operacyjny system bankowy oraz dodatkowe aplikacje informatyczne wspierające proces pomiaru ryzyka takie jak:

- aplikacje wspomagające wewnętrzny pomiar ryzyka kredytowego, ryzyka płynności, ryzyka stopy procentowej, ryzyka walutowego, adekwatność kapitałową.
- aplikacja RiskAB wspierająca proces zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- generator sprawozdawczości bankowej.

Podejmowanie przez Bank działań zabezpieczających obejmuje:

- regulacje (polityki, zasady, instrukcje, procedury, regulaminy, plany awaryjne),
- systemy limitów wewnętrznych odpowiednich do skali i złożoności działalności,
- kontrolę ryzyka,
- zalecenia dla jednostek organizacyjnych,
- ubezpieczenia oraz transfer ryzyka.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu,
- apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą Banku,

- analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku,
- wysokość ryzyka, którym obciążona jest pozycja objęta limitem.

Zarząd ocenia cyklicznie adekwatność stosowanych polityk i mechanizmów zarządzania ryzykiem, a także podejmuje decyzje o zastosowaniu odpowiednich rozwiązań.

W Banku obowiązują wewnętrzne limity dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka, które Bank uznaje za istotne i mierzalne. Ustalanie, przestrzeganie i monitoring wewnętrznych limitów ma na celu ograniczanie ekspozycji na ryzyko, a także wykrywanie przypadków niepożądanego wzrostu ryzyka. Szczegółowe zasady ustalania i aktualizacji wewnętrznych limitów oraz ich wartość akceptuje Zarząd. Wysokość limitów jest dostosowana do akceptowalnego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku (apetytu/tolerancji na ryzyko).

Zarząd w wewnętrznych regulacjach określa:

- poziomy ostrzegawcze wykorzystania limitów wewnętrznych ograniczających poszczególne rodzaje ryzyk, sposób postępowania w przypadku osiągnięcia poziomów ostrzegawczych, w szczególności tryb informowania Zarządu oraz podjęcie działań w sytuacji zagrożenia przekroczenia limitów;
- sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów, w tym działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn przekroczenia, propozycje działań ograniczających lub likwidujących przekroczenie oraz środki mające na celu zapobieganie takim sytuacjom w przyszłości.

Raporty zawierające informację o wykorzystaniu limitów przedkładane są okresowo Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej.

W Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, jest zapewnienie:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- 3) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem,
- 4) zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

System kontroli obejmuje:

- funkcję kontroli, na którą składają się:
 - o mechanizmy kontrolne,
 - o niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
 - o raportowanie w ramach funkcji kontroli
- komórkę ds. zgodności mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi
- niezależną komórkę audytu wewnętrznego (SSOZ BPS).

Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne istotnym procesom.

Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:

- 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
- 2) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów systemu kontroli wewnętrznej, z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne, oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- 1) Poziom I – funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku,
- 2) Poziom II – funkcja zarządzania ryzykiem realizowana przez pracowników na specjalnie do tego powołanych niezależnych stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych w strukturach Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu, niezależnie od zarządzania ryzykiem na Poziomie I oraz działalność Stanowiska ds. zgodności,
- 3) Poziom III – funkcja Audytu Wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia. Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych i stanowiskach organizacyjnych banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, Stanowisko zgodności, oraz zapewnia niezależność tym komórkom.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od Stanowiska ds. zgodności, Zarządu Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu, Komitetu Audytu powołanego w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu oraz Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS z siedzibą w Warszawie w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II Poziomu, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz Stanowiska ds. Zgodności.

art. 435.1 lit. e – Zatwierdzone przez organ zarządzający oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji, dającej pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii instytucji

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji, dającej pewność, że stosowane systemy zarządzania

ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii instytucji stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej Informacji.

art. 435.1 lit. f – *Zatwierdzone przez organ zarządzający zwięzłe oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka instytucji związany ze strategią działalności*

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat ryzyka, w którym pokrótce omówiono ogólny profil ryzyka instytucji związany ze strategią działalności stanowi załącznik Nr 2 do niniejszej Informacji.

3. Zasady Zarządzania – art. 435.2 Rozporządzenia CRR

art. 435.2 lit. a – *Liczba stanowisk dyrektorskich zajmowanych przez członków organu zarządzającego*

Członkowie Zarządu Banku nie pełnili funkcji członka zarządu lub rady nadzorczej w innych instytucjach.

Jeden z Członków Rady Nadzorczej Banku pełnił funkcję członka zarządu w innej instytucji.

art. 435.2 lit. b – *Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej*

Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając według „Regulaminu Działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu ” biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następcej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w okresach rocznych zgodnie z „Procedurą dokonywania ocen odpowiedności członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu”.

Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze statutem Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu, biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata, jak również dokonuje oceny następcej zgodnie z „Procedurą dokonywania ocen odpowiedności członków Rady Nadzorczej Nadsańskiego Banku Spółdzielczego”. Rada Nadzorcza składa się z 7 osób.

Kandydat/członek Rady Nadzorczej, obowiązany jest spełnić warunki w zakresie:

- reputacji, uczciwości i etyczności;
- poziomu wiedzy, umiejętności i doświadczenia w odniesieniu do pełnionej funkcji i powierzonych obowiązków oraz rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków;
- liczby funkcji pełnionych jednocześnie przez członka pod kątem czasu koniecznego na wykonywanie obowiązków w Banku;

- możliwość wystąpienia konfliktu interesów oraz umiejętność zachowania niezależności osądu;
- niezależności oraz wiedzy i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych oraz wiedzy i umiejętności w zakresie bankowości i usług świadczonych przez Bank w odniesieniu do członków Rady Nadzorczej.

Ujawnianie informacji zgodnie z art. 111a ust. 4 Prawa Bankowego

1. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem zawarty został w punkcie 2. Cele i strategię zarządzania ryzykiem w art. 435.1 lit. b.

System kontroli wewnętrznej opisany został w punkcie 2. Cele i strategię zarządzania ryzykiem w art. 435.1 lit. c - d.

Polityka wynagrodzeń w Banku opisana została w punkcie 18. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia CRR oraz art.25 ust.2 pkt. 4 lit. a Rozporządzenia MRiF w art. 450 lit. a.

2. W Banku nie powołano Komitetu do spraw wynagrodzeń w rozumieniu art. 9cb ust.1 ustawy Prawo Bankowe, z uwagi na to, że nie jest bankiem istotnym w rozumieniu art. 4 ust.1 pkt. 35) ustawy Prawo Bankowe.
3. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo Bankowe zawarte zostały poniżej.

Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo Bankowe

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku.

Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną w 2020 roku oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

art. 435.2 lit. c – Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej strategii oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane

W zakresie strategii zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków Zarządu Banku i Rady Nadzorczej mają zastosowanie Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego i przyjęte przez Zarząd

Banku, Radę Nadzorczą oraz Zebranie Przedstawicieli. Dobór Członków Zarządu Banku/Rady Nadzorczej dokonywany jest tak, aby zagwarantowany został odpowiedni udział osób, wykazujących się doświadczeniem, wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi do wykonywania funkcji. Indywidualne kompetencje poszczególnych kandydatów/członków Zarządu Banku/Rady Nadzorczej dopełniają się, umożliwiając zapewnienie odpowiedniego poziomu przygotowania merytorycznego do kolegiального zarządzania Bankiem/nadzoru nad wszystkimi obszarami działalności Banku.

Członkowie organu zarządzającego reprezentują różne dziedziny wykształcenia oraz doświadczenie zawodowe korespondujące z obecnie wykonywaną funkcją.

Bank kieruje się zasadą niedopuszczalności jakiejkolwiek dyskryminacji w zatrudnieniu, dąży do zapewnienia pracownikom przyjaznego środowiska pracy i przeciwdziałania wszelkim przejawom dyskryminacji i mobbingu.

Bank opracował, uwzględniając wymogi art.9 c, b Ustawy Prawo Bankowe oraz wytyczne EBA (EBA/GL/2017/12 z dnia 12.03.2018), a Rada Nadzorcza przyjęła „Politykę w zakresie oceny odpowiedniości członków organów Banku, a także innych osób pełniących najważniejsze funkcje w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu”

Celem zarządzania różnorodnością w Zarządzie Banku i Radzie Nadzorczej jest zapewnienie wysokiej jakości i realizacji zadań, poprzez zapewnienie w składzie osób o odpowiednich kwalifikacjach, potencjale rozwojowym, zmotywowanych i gotowych do pracy w atmosferze szacunku, zaufania i współpracy, stosując w pierwszej kolejności obiektywne kryteria merytoryczne i uwzględniając korzyści wynikające z różnorodności.

Podejmując decyzję w ramach rekrutacji osób do składu Zarządu Banku Rada Nadzorcza bierze pod uwagę zróżnicowanie ze względu na wykształcenie, doświadczenie zawodowe, przy czym decyzja w zakresie rekrutacji poszczególnych członków Zarządu Banku nie może być podjęta wyłącznie w celu zwiększenia stopnia zróżnicowania, ze szkodą dla funkcjonowania i odpowiedniości organu jako całości lub kosztem odpowiedniości pojedynczych członków organu.

art. 435.2 lit. d – *Utworzenie (bądź nie) oddzielnego komitetu ds. ryzyka oraz liczby posiedzeń komitetu*

Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka.

art. 435.2 lit. e – *Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do organu zarządzającego*

Przepływ informacji dotyczących ryzyk kierowanych do Zarządu oraz Rady Nadzorczej Banku jest sformalizowany i objęty Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej objęte są wszystkie rodzaje ryzyka uznane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość

raportowania dostosowane są do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko. Zakres i częstotliwość raportowania dotyczącego ryzyk poddawane są przeglądom (co najmniej raz w roku) pod kątem dostosowania do rozmiarów prowadzonej działalności i skali narażenia na ryzyko oraz zmian w przepisach, wydanych rekomendacji i zaleceń pokontrolnych.

4. Zakres stosowania wymogów – art. 436 Rozporządzenia CRR

art. 436 lit. a – *Nazwa instytucji, do której mają zastosowanie wymogi niniejszego rozporządzenia*

Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu, 39 – 400 Tarnobrzeg ul. Sokola12

art. 436 lit. b – *Zakres różnic w zakresie konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych wraz z krótkim opisem odnośnych podmiotów*

Jednostki, które były objęte konsolidacją pełną, do celów rachunkowości

Podmioty skonsolidowane metoda proporcjonalną

Podmioty, które pomniejszają fundusze własne do celów ostrożnościowych

Podmioty, które nie są skonsolidowane ani nie pomniejszają funduszy własnych

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

art. 436 lit. c – *Wszelkie istniejące obecnie lub przewidywane istotne przeszkody praktyczne lub prawne dla szybkiego transferu funduszy własnych lub spłaty zobowiązań przez jednostkę dominującą (Bank) i jej jednostki zależne*

Bank nie jest jednostką dominującą, nie posiada jednostek zależnych.

art. 436 lit. d – *Kwota łączna, o którą rzeczywiste fundusze własne są pomniejszane od wymaganego minimum we wszystkich jednostkach zależnych nieobjętych konsolidacją oraz nazwę lub nazwy tych jednostek zależnych*

Bank nie posiada jednostek zależnych.

art. 436 lit. e – *W stosownych przypadkach okoliczności stosowania przepisów określonych w art. 7 i 9 Rozporządzenia CRR*

Do Banku nie mają zastosowania art. 7 i 9 Rozporządzenia CRR.

5. Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia CRR z uwzględnieniem wymogów rozporządzenia (UE) 1423/2013

art. 437 lit. a – *Pełne uzgodnienie pozycji kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych Tier I, pozycji Tier II, jak również filarów i odliczeń stosowanych na mocy przepisów art. 32-35, 36, 56, 66 oraz 79 Rozporządzenia CRR, w odniesieniu do funduszy własnych Banku oraz*

bilansu w zbadanym sprawozdaniu finansowym Banku z uwzględnieniem wymogów rozporządzenia 1423/2013

Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie tj. ustawą Prawo Bankowe, Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 oraz z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013.

Fundusze własne Banku na dzień 31.12.2020r. wyniosły 41 111 tys. zł., w tym najwyższy udział w strukturze miał kapitał rezerwowy (suma funduszu zasobowego oraz rezerwowego) 40 490 tys. zł. (98,5%).

Tabela 3. Struktura funduszy własnych według stanu na dzień 31.12.2020r. w tys. zł.

<i>Rodzaj kapitału</i>	<i>Wartość</i>	<i>Struktura (%)</i>
TIER I	41 111	100
TIER I podstawowy	41 111	100
Fundusz udziałowy	662	1,6
Kapitał rezerwowy (suma funduszu zasobowego oraz rezerwowego)	40 490	98,5
Skumulowane inne całkowite dochody	228	0,6
Pomniejszenia kapitału podstawowego, w tym:	- 269	0,7
Wartości niematerialne i prawne	- 269	0,7
Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym TIER I	0	0
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym TIER I	0	0
Kapitał dodatkowy TIER I	0	0
Kapitał TIER II	0	0

art. 437 lit. b - c – Opis głównych cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I i instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II emitowanych przez Bank

Pełne warunki dotyczące wszystkich instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, instrumentów dodatkowych w Tier I oraz instrumentów w kapitale Tier II

Fundusze własne Banku tworzą:

- Kapitał Tier I, w tym kapitał podstawowy Tier I (CET I) oraz kapitał dodatkowy Tier I
- Kapitał Tier II.

Kapitał Tier I, na który składają się:

- wpłacony fundusz udziałowy – kwota udziałów opłaconych przez członków Banku do dnia 28.06.2013r. Na dzień 31.12.2020r. fundusz udziałowy wyniósł **662 tys. zł.**;
- kapitał rezerwowy – suma funduszu zasobowego oraz rezerwowego. Na dzień 31.12.2020r. kapitał rezerwowy wyniósł **40 490 tys. zł.**;
- skumulowane inne całkowite dochody, w skład których wchodzi fundusz z aktualizacji rzeczowych aktywów trwałych, który na dzień 31.12.2020r. wyniósł **228 tys. zł.**

Pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:

- wartości niematerialne i prawne w wartości bilansowej na dzień 31.12.2020r. wyniosły **269 tys. zł.**

W związku z tym, że Bank 19.11.2018r. przystąpił do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 21.12.2018r. wydała decyzję zezwalającą na nieodliczanie posiadanych przez Bank udziałów kapitałowych w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. do celów obliczania funduszy własnych na zasadzie indywidualnej.

Bank posiada w Statucie Banku zapis, o którym mowa w art.10c Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających Bank uwzględnia w kapitale podstawowym Tier I fundusz udziałowy w kwocie **662 tys. zł.**

art. 437 lit. d z uwzględnieniem wymogów rozporządzenia 1423/2013 – Oddzielnie informacje na temat charakteru i kwot pozycji:

- (i) każdego filaru ostrożnościowego stosowane zgodnie z art. 32 -35;
- (ii) każdego odliczenia dokonanego zgodnie z art. 36, 56 oraz 66
- (iii) pozycji nieodliczonych zgodnie z art. 47, 48, 56, 66 oraz 79

Tabela 4. Informacja na temat funduszy własnych w okresie przejściowym, zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. -

Wyciąg

Lp.	Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe	Kwota w dniu ujawnienia	Odniesienie do artykułu Rozporządzenia (UE) Nr 575/2013
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	662	art. 26 ust.1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	40 718	art. 26 ust. 1

6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	41 380	
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne			
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego (wartość ujemna)	- 269	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37 i art. 472 ust. 4
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie posiada znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (wartość ujemna)	0	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	0	
Kapitał dodatkowy Tier I: korekty regulacyjne			
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468		
	w tym: 40% filtr dla niezrealizowanego zysku I	0	art. 468
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	- 269	
29	Kapitał podstawowy Tier I	41 111	
58	Kapitał Tier II	0	
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	41 111	
60	Całkowita kwota ekspozycji na ryzyko	219 484	
Współczynniki i bufor kapitałowe			
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	18,73%	
62	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	18,73%	
63	Łączny kapitał (wyrażony jako	18,73%	

	odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)		
65	Wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2,5%	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych art. 128, 129, 130
66	Wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych art. 128, 129, 130
67	Wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	0%	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych art. 128, 129, 130

Bank od pozycji kapitału podstawowego Tier I odliczył wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej w kwocie 269 tys. zł.

Nie występowały pozycje nieodliczone.

art. 437 lit. e – Opis wszystkich zastosowanych do obliczania funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz instrumentów, filarów ostrożnościowych i odliczeń, do których te ograniczenia mają zastosowanie

W Banku nie zdiagnozowano ograniczeń.

art. 437 lit. f – Wyjaśnienie podstawy służącej do obliczania współczynników kapitałowych obliczonych z wykorzystaniem elementów funduszy własnych ustalonych na podstawie innej niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR

W Banku nie stosowano innej podstawy do obliczania współczynników kapitałowych niż podstawa określona w Rozporządzeniu CRR.

6. Wymogi kapitałowe – art. 438 Rozporządzenia CRR

art. 438 lit. a – Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżącej i przyszłej działalności Banku

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku.

W związku z wejściem w życie zapisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych i towarzyszących mu standardów technicznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz trwającą nowelizację przepisów krajowych, Bank zastosował w rachunku oceny adekwatności kapitałowej na dzień 31.12.2020r. zasady wynikające zarówno z przepisów unijnych, jak i obowiązujących w tym zakresie przepisów krajowych, przy uwzględnieniu wytycznych Komisji Nadzoru Finansowego.

Alokacja kapitałów Banku na poszczególne rodzaje ryzyka odbywa się zgodnie z zasadami Dyrektywy 2013/36 UE i Rozporządzenia 575/2013 UE oraz wewnętrznymi przepisami Banku, tj. Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu.

Alokacja kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka ma na celu zapewnienie właściwego procesu zarządzania ryzykiem oraz wskazanie akceptowanego poziomu ryzyka wyrażonego w postaci limitów na poszczególne jego rodzaje.

Minimalne wymogi kapitałowe w Banku, obliczane na podstawie Rozporządzenia UE obejmują:

- łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego, wyliczany metodą standardową;
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, rozumianego jako ryzyko walutowe,
- wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej,
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego - obliczany metodą bazowego wskaźnika.

Dodatkowe wymogi kapitałowe w Banku obejmują ryzyka istotne dla Banku, wymienione w Dyrektywie 2013/36 UE :

- wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności.
- wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w tym:
 - ryzyka przeszacowania
 - ryzyka bazowego
- wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji,
- wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego.

Miarą dostosowania wielkości funduszy własnych do skali i poziomu ryzyka prowadzonej działalności są współczynniki kapitałowe wyliczane na podstawie Rozporządzenia UE.

Bank będzie prowadził działalność w sposób zapewniający zachowanie ogólnych limitów ryzyka na poziomie uwzględniającym następujące wskaźniki:

- łączny współczynnik kapitałowy na koniec rocznego okresu sprawozdawczego wyższy lub równy 10,5%, współczynnik kapitału Tier I wyższy równy 8,5%;
- bufor zabezpieczający w wysokości 2,5%.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Bank spełniał wszystkie wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej.

Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) wyniósł 18,73% i przewyższał regulacyjne minimum 8% oraz zalecane przez KNF 10,5%.

Współczynnik kapitału Tier I (T1) ukształtował się na poziomie 18,73% i przewyższał regulacyjne minimum 6% oraz zalecane przez KNF 8,5%.

Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) ukształtował się na poziomie 18,73% i przewyższał regulacyjne minimum 4,5% oraz zalecane przez KNF 7,0%.

Tabela 5. Wielkość kapitałów i łączna kwota ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka na 31.12.2020r (w tys. zł)

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Wartość</i>
Fundusze własne, w tym	41 111
- Kapitał Tier I, w tym:	41 111
- Kapitał podstawowy Tier I	31 111
- Kapitał dodatkowy Tier I	0
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko, w tym	219 484
z tytułu ryzyka kredytowego	194 980
z tytułu ryzyka walutowego	0
z tytułu ryzyka operacyjnego	24 504
Łączny współczynnik kapitałowy	18,73
Współczynnik kapitału Tier I	18,73
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	18,73
Kapitał wewnętrzny	17 559

Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów, występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka. Na dzień 31.12.2020r. kapitał wewnętrzny Banku wyniósł 17 559 tys. zł., co stanowi 42,72% funduszy własnych Banku.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego został skalkulowany z wykorzystaniem metody standardowej. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego stanowił 87,06% łącznego wymogu kapitałowego Banku.

W 2020r. w Banku nie wystąpiła konieczność tworzenia wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe. Bank utrzymywał całkowitą pozycję walutową na poziomie nie przekraczającym 2% funduszy własnych.

Tabela 6. Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według rodzaju ekspozycji na 31.12.2020r. (w tys. zł)

<i>Lp.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Pierwotna wartość ekspozycji</i>	<i>Wartość ekspozycji netto po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw</i>	<i>Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem</i>	<i>Wymóg kapitałowy</i>
1.	Wymóg kapitałowy razem dla ekspozycji bilansowych	585 309	571 285	181 938	14 556

2.	Wymóg kapitałowy razem dla ekspozycji pozabilansowych	32 913	32 913	13 042	1 043
3.	Wymóg kapitałowy dla instrumentów pochodnych	0	0	0	0
	Razem wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	618 222	604 198	194 980	15 599

Tabela 7. Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według klas ekspozycji na 31.12.2020r. (w tys. zł)

Klasa ekspozycji	Wartość ekspozycji netto przed uwzględnieniem współczynników konwersji ekspozycji pozabilansowych	Podział ekspozycji przez współczynniki konwersji ekspozycji pozabilansowych				Wartość ekspozycji po uwzględnieniu współczynnika konwersji ekspozycji pozabilansowych	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy razem dla ryzyka kredytowego
		0%	20%	50%	100%			
I	150 539					150 539	4 125	330
II	123 377		1 000			122 577	24 515	1 961
III	0					0	0	0
IV	137 672					137 672	5 649	452
V	63 669	4 638	46	24 060		46 964	46 964	3 757
VI	16 742	628		2 532		14 848	11 136	891
VII	92 941					92 941	92 941	7 435
VIII	1 337				9	1 337	2 005	160
IX	17 921					17 921	7 645	613
Razem	604 198	5 266	1 046	26 592	9	584 799	194 980	15 599

Numery klas ekspozycji oznaczają ekspozycje:

- I - Rządy i banki centralne
- II - Samorządy terytorialne i władze lokalne
- III - Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej
- IV - Instytucje – banki
- V - Przedsiębiorstwa
- VI - Detaliczne
- VII - Zabezpieczone na nieruchomościach
- VIII - Przeterminowane
- IX - Pozostałe

Tabela 8. Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według wagi ryzyka kontrahenta na 31.12.2020r. (w tys. zł)

Waga ryzyka	Wartość ekspozycji netto po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw	Podział ekspozycji przez współczynniki konwersji ekspozycji pozabilansowych				Wartość ekspozycji po uwzględnieniu współczynnika konwersji ekspozycji pozabilansowych	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy razem dla ryzyka kredytowego
		0%	20%	50%	100%			
0%	288 637	0	0	0	0	288 637	0	0
20%	125 548	0	1 000	0	0	124 748	24 949	1 996
50%	1 628	0	0	0	0	1 628	814	65
75%	16 742	628		2 532		14 848	11 136	891
100%	168 656	4 638	46	24 060	0	151 951	151 951	12 157
150%	1 337	0	0	0	9	1 337	2 005	160
250%	1 650	0	0	0	0	1 650	4 125	330
Razem	604 198	5 266	1 046	26 592	9	584 799	194 980	15 599

Tabela 9. Struktura całkowitego wymogu kapitałowego na 31.12.2020r. (w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Wymóg kapitałowy
I.	Ryzyko kredytowe	15 599	88,8
II.	Ryzyko walutowe	0	0
III.	Ryzyko operacyjne	1 960	11,2
IV.	Inne wymogi kapitałowe	0	0
VI.	Łączny wymóg kapitałowy	17 559	100,00

Na dzień 31.12.2020r. Bank nie tworzył dodatkowego wymogu kapitałowego.

Na dzień 31.12.2020r. Bank nie należał do banków systemowo ważnych.

Na dzień 31 grudnia 2020r. Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne. Fundusze własne Banku w pełni zabezpieczają ryzyko generowane przez Bank. Przy obecnym poziomie funduszy własnych Bank posiada możliwość rozwoju skali działalności i tym samym wzrostu poziomu ryzyka. Wartość całkowitego współczynnika kapitałowego

świadczy o stabilnej pozycji Banku pod względem ponoszonego ryzyka w relacji do posiadanych funduszy własnych.

W Banku dokonywany jest cyklicznie przegląd procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP).

art. 438 lit. b – Rezultaty stosowanego przez Bank wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych przez organ nadzoru opisanych w art.104 ust.1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE (na wniosek odpowiedniego właściwego organu)

Organ nadzoru nie skierował do Banku żadnych wniosków odnośnie dodatkowych wymogów kapitałowych.

art. 438 lit. c – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 Rozporządzenia CRR (w związku ze stosowaniem przez Bank metody standardowej do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II (wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) rozdział 2(Metoda standardowa) Rozporządzenia CRR)

W celu wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w Banku stosowana była metoda standardowa określona w części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia CRR. Na dzień 31.12.2020r. wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego (8% ekspozycji ważonej ryzykiem) Banku w podziale na klasy aktywów kształtował się następująco:

Tabela 10. Kwota ekspozycji i wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta według klas ekspozycji na 31.12.2020r. (w tys. zł)

<i>Kategorie</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Wartość ekspozycji</i>	<i>Wymóg kapitałowy</i>
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	150 539	330
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	122 577	1 961
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0	0
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
6.	Ekspozycje wobec instytucji	137 672	452
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	46 964	3 757
8.	Ekspozycje detaliczne	14 848	891
9.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	92 941	7 435
10.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 337	160
11.	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
12.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
13.	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0	0

14.	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0
15.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udział w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
16.	Ekspozycje kapitałowe	0	0
17.	Inne pozycje	17 921	613
RAZEM		584 799	15 599

art. 438 lit. d – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytułu II (Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego) rozdział 3 (Metoda wewnętrznych ratingów (IRB)) – 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 147 Rozporządzenia CRR

Bank nie stosuje metody wewnętrznych ratingów (IRB).

art. 438 lit. e – Kwota wymogów w zakresie funduszy własnych obliczona zgodnie z art.92 ust.3 lit. b) i c) Rozporządzenia CRR

Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art.92 ust. 3 lit. b) i c).

Tabela 11. Wymogi w zakresie funduszy własnych w odniesieniu do portfela handlowego oraz z tytułu ryzyka walutowego na 31.12.2020r. (w tys. zł)

Lp.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) – portfel handlowy	Nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. c) – portfel handlowy	0

art. 438 lit. f – Wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego

Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczone są przez Bank metodą wskaźnika bazowego (art. 315 – 316 Rozporządzenia CRR). W 2020r. wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne wyniósł 1 960 tys. zł., co na dzień 31.12.2020r. stanowiło 4,77 % funduszy własnych.

7. Ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta – art. 439 Rozporządzenia CRR

art. 439 lit. a – i – Metody stosowane do przypisania kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych do ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta. Strategia ustanawiania zabezpieczenia i ustalania rezerw kredytowych. Zasady dotyczące ekspozycji na ryzyko niekorzystnej korelacji. Wpływ zabezpieczenia, jakie musiałby zapewnić Bank przy obniżeniu oceny wiarygodności kredytowej. Wartość godziwa brutto umów. Miary ustalania wartości ekspozycji zgodnie z przyjętą metodą. Wartość referencyjna kredytowych instrumentów pochodnych pełniących funkcję zabezpieczenia oraz rozkład bieżącej ekspozycji kredytowej

według typów ekspozycji kredytowej. Kwoty referencyjne kredytowych transakcji pochodnych. Oszacowanie współczynnika α .

Na dzień 31.12.2020r. Bank nie posiadał ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta. Bank nie korzysta z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI).

Bank nie posiada portfela handlowego.

8. Bufory kapitałowe – art. 440 Rozporządzenia CRR

*Rozkład geograficzny ekspozycji kredytowych instytucji mający znaczenie dla obliczania jej bufora antycyklicznego
kwota właściwego dla instytucji bufora antycyklicznego*

W 2020r. Banku nie utrzymywał bufora antycyklicznego – wskaźnik tego bufora dla ekspozycji polskich zgodnie z art. 83 Ustawy o nadzorze makroostrożnościowych wynosił 0%.

Bank nie był zobowiązany do utrzymania dodatkowego bufora o znaczeniu systemowym.

Na dzień 31.12.2020r. Bank nie posiadał ekspozycji poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

9. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441 Rozporządzenia CRR

Instytucje określone jako globalne instytucje o znaczeniu systemowym zgodnie z art. 131 dyrektywy 2013/36/UE rokrocznie ujawniają wartości wskaźników stosowanych do określenia wyniku instytucji zgodnie z metodą określania, o której mowa w tym artykule.

Bank nie jest bankiem istotnym systemowo, tym samym nie został objęty wskaźnikami globalnego znaczenia systemowego.

10. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia CRR

art. 442 lit. a - c – *Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości*

Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Całkowitą kwotę ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji;

Jako ekspozycję przeterminowaną Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą w terminie.

Ekspozycjami zagrożonymi są należności zaklasyfikowane do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” oraz „stracone” zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra

Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2019r., poz. 520).

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- kryterium ekonomiczno – finansowe dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych według kryterium terminowości do poszczególnych kategorii ryzyka odbywa się w sposób automatyczny z wykorzystaniem systemu finansowo – księgowego.

Przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych według kryterium ekonomiczno – finansowego Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2019r., poz. 520).

Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- kategorii „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- kategorii „pod obserwacją”,
- grupy „zagrożone” – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem, tj. na pokrycie straty związanej z określonymi należnościami lub ich grupami w oparciu o ocenę możliwości jej wystąpienia.

Tabela 12. Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe w okresie od dnia 01.01.2020r. do dnia 31.12.2020r. (w tys. zł)

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>01.01.2020r.</i>	<i>zwiększenia</i>	<i>zmniejszenia</i>	<i>spisanie w ciężar rezerw</i>	<i>31.12.2021r.</i>
należności normalne i pod obserwacją	165	111	120	0	156
poniżej standardu	109	423	462	0	70
Wątpliwe	276	114	382	0	8

stracone	6 863	5 330	4 985	0	7 208
Razem	7 413	5 978	5 949	0	7 442

Tabela 13. Kwoty należności Banku (netto) w podziale na kategorie (w tys. zł)

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Kwota (w zł)</i>	<i>Struktura (w %)</i>
Sektor finansowy, w tym:	134 624	37,2
W tym należności normalne	134 624	37,2
W tym lokaty	58 989	16,3
Sektor niefinansowy, w tym	141 657	39,1
Kredyty w sytuacji normalnej	140 329	38,7
Kredyty nieregularne	1 328	0,4
Poniżej standardu	741	0,2
Wątpliwe	224	0,1
Stracone	363	0,1
Sektor budżetowy, w tym:	85 601	23,7
Kredyty w sytuacji normalnej	85 601	23,7
Należności ogółem:	361 882	100,00

Tabela 14. Kwoty ekspozycji Banku na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł)

<i>Klasa ekspozycji</i>	<i>Wartość pierwotna ekspozycji</i>	<i>Ekspozycje netto po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw</i>	<i>Średnia kwota ekspozycji po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw*</i>
Rządy i banki centralne	150 539	150 539	116 254
Samorządy terytorialne i władze lokalne	123 396	123 377	90 816
Organy administracji i podmioty nie prowadzące działalności	0	0	79
Instytucje - banki	137 672	137 672	160 860
Przedsiębiorstwa	64 397	63 669	60 411
Detaliczne	17 261	16 742	15 831
Zabezpieczone na nieruchomościach	93 933	92 941	89 485
Pozostałe pozycje	31 024	17 921	20 803
OGÓŁEM	618 222	604 198	555 539

* średnia arytmetyczna liczona ze stanów kwartalnych w roku 2020

Bank nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych. Bank stosuje techniki redukcji ryzyka kredytowego w ograniczonym zakresie. Przyjmuje się, że jeżeli ekspozycja objęta jest ograniczeniem ryzyka kredytowego to Bank może uwzględnić ograniczenie tego ryzyka przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem. Ponadto Bank podejmuje odpowiednie kroki w celu zapewnienia skuteczności mechanizmów ochrony kredytowej oraz eliminowania ryzyka związanego z tymi mechanizmami.

W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i instrumenty finansowe, stanowiące ochronę kredytową rzeczywistą oraz nierzeczywistą, w tym w szczególności:

- zabezpieczenia hipoteczne na nieruchomości mieszkalnej,
- zabezpieczenia hipoteczne na nieruchomości niemieszkalnej hipoteki,
- zdeponowane w Banku środki pieniężne,
- zdeponowane w Banku będącym stroną trzecią środki pieniężne, na rachunku nie mającym charakteru powierniczego rachunku zastrzeżonego i objęte cesją lub przeniesieniem praw własności (nieodwołalnie) na rzecz Banku,
- polisy ubezpieczeniowe na życie, z których prawa zostały przeniesione na Bank lub na których został ustanowiony zastaw na rzecz Banku,
- gwarancje udzielone przez bank rozwoju, jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne

oraz inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. z 2019r., poz. 520).

Zabezpieczenie w formie hipoteki na nieruchomości mieszkalnej, z uwagi na preferencyjny charakter wag ryzyka kredytowego przypisanego tym ekspozycjom, musi spełniać następujące warunki dodatkowe:

- wartość nieruchomości jest monitorowana regularnie, nie rzadziej niż raz w roku w przypadku nieruchomości komercyjnych i nie rzadziej niż co trzy lata w przypadku nieruchomości mieszkalnych, przy czym istotne zmiany warunków rynkowych skutkują zwiększeniem częstotliwości monitoringu,
- nieruchomość musi być wyceniona przez niezależnego rzeczoznawcę według wartości rynkowej, a wartość rynkowa musi być jasno i przejrzystie udokumentowana,
- jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie obniżyć się w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości, konieczna jest aktualizacja wyceny nieruchomości przez niezależnego rzeczoznawcę,
- nieruchomość jest ubezpieczona.

Podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym, Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wyceny rynkowej, wpływu na poziom tworzenia rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

Bez względu na to, czy przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem stosowane są techniki redukcji ryzyka kredytowego czy też nie, Bank dokonuje pełnej oceny ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych i przechowuje odpowiednią dokumentację w tym zakresie.

art. 442 lit. d – Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotności kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Bank nie prezentuje rozkładu geograficznego ekspozycji, z racji braku ekspozycji wobec kontrahentów zlokalizowanych poza Polską.

art. 442 lit. e – Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MŚP, wraz z dodatkowymi podziałami w stosownych przypadkach

Bank monitoruje portfel kredytowy według struktury branżowej w wartościach nominalnych bez podziału na klasy ekspozycji, z uwzględnieniem kwot ekspozycji wobec MŚP.

Tabela 15. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych netto na dzień 31.12.2020r.
(w tys. zł)

<i>Sekcja działalności</i>	<i>Kwota ekspozycji bilansowych i pozabilansowych</i>	<i>Kwota ekspozycji bilansowych i pozabilansowych zagrożonych</i>	<i>Kwota rezerwy</i>	<i>Kredyty przeterminowane</i>
Administracja publiczna	81 620	0	0	0
Budownictwo	25 776	126	121	67
Dostawa wody	45	0	0	0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	84	0	0	0
Działalność naukowa i techniczna	582	0	0	0
Działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca	391	0	0	0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	28 498	0	0	0
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	315	0	0	0
Edukacja	2 224	0	0	0
Górnictwo i wydobywanie	1 544	0	0	0
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	7 107	4 371	3 880	3 424
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	69	0	0	0

Pozostała działalność usługowa	4 934	348	152	254
Przetwórstwo przemysłowe	7 524	1 559	1 415	1 522
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19 864	246	210	31
Transport i gospodarka magazynowa	1 965	0	0	0
Pozostałe branże	48	0	0	0
Osoby fizyczne*	77 535	1 958	1 664	894
OGÓŁEM	260 125	8 608	7 442	6 192

* Grupa klientów ujęta w celu kompletności prezentowanych danych

Tabela 16. Kwota ekspozycji kredytowych netto wg sektora i typu klienta na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł)

<i>Sektor</i>	<i>Typ klienta</i>	<i>Kwota ekspozycji bilansowych</i>	<i>Kwota ekspozycji pozabilansowych</i>
Sektor finansowy	Inne instytucje pośrednictwa finansowego	0	0
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	Instytucje samorządowe	85 601	1 000
Sektor niefinansowy	Duże przedsiębiorstwa	0	0
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0	0
	MŚP	25 703	23 380
	Osoby prywatne	77 535	3 168
	Przedsiębiorcy indywidualni	18 555	5 115
	Rolnicy indywidualni	19 864	203
	Sektor niefinansowy razem	141 657	32 867
Razem		227 258	32 867

art. 442 lit. f – Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji przedstawia tabela poniżej. Z uwagi na brak możliwości przedstawienia danych z podziałem na kategorie ekspozycji, poniższe dane przedstawiono według typu kontrahenta.

Tabela 17. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności w podziale na sektor gospodarki i typ kontrahenta na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł)

Sektor gospodarki	Typ kontrahenta	bez określonego terminu	<= 1 tydzień	> 1 tyg. <= 1 mies.	> 1 mies. = 3 mies.	> 3 mies. <= 6 mies.	> 6 mies. <= 12 mies.	> 1 rok <= 2 lat	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
Sektor finansowy	Banki centralne	30 057	0	78 000	0	0	0	0	10 000	25 000	0	0
	Banki i oddziały instytucji kredytowych	176 129	0	2 389	0	643	2 238	0	0	0	0	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Razem sektor finansowy	206 186	0	80 389	0	643	2 238	0	10 000	25 000	0	0
Sektor niefinansowy	Przedsiębiorstwa	0	0	263	813	1 061	4 438	9 179	1 272	4 171	4 506	0
	Gospodarstwa domowe	6 571	62	1 635	4 760	5 715	11 899	12 568	18 855	21 709	18 555	13 625
	Instytucje niekom. działające na rzecz gosp. dom.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Razem sektor niefinansowy	6 571	62	1 898	5 573	6 776	16 337	21 747	20 127	25 880	23 061	13 625
Sektor instytucji rządowych i samorządowych		0	0	61	61	1 600	1 662	1 101	2 319	5 082	73 715	0
Razem		212 757	62	82 348	5 634	9 019	20 237	22 848	32 446	55 962	96 776	13 625

art. 442 lit. g – Kwoty ekspozycji z rozpoznawalną utratą wartości i przeterminowanych w podziale na istotne branże lub typy kontrahentów

Kwota ekspozycji z rozpoznawalną utratą wartości i przeterminowanych w podziale na istotne branże znajduje się w części dotyczącej opisu art. 442 lit. e., Tabela nr. 15

art. 442 lit. h – Kwoty ekspozycji z rozpoznawalną utratą wartości i przeterminowanych – przedstawione oddzielnie, w podziale na istotne obszary geograficzne, obejmując w miarę możliwości kwoty korekt wartości i rezerw związane z każdym obszarem geograficznym

Bank nie prezentuje informacji z podziałem na ważne obszary geograficzne, z racji braku ekspozycji wobec kontrahentów zlokalizowanych poza Polską.

art. 442 lit. i – Uzgodnienie, zmiany odpisów aktualizujących na utratę wartości ekspozycji

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową Bank dokonuje odpisów aktualizujących na odsetki ekspozycji z rozpoznawalną utratą wartości. Zmiany odpisów aktualizujących na utratę wartości ekspozycji prezentowane są w tabeli poniżej.

Tabela 18. Zmiana stanu wartości odpisów aktualizujących na należności z rozpoznawalną utratą wartości w okresie od dnia 01.01.2020r. do dnia 31.12.2020r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	01.01.2020r.	zwiększenia	zmniejszenia	spisanie w ciężar rezerw	31.12.2020r.
należności normalne i pod obserwacją	1	2	2	0	1
poniżej standardu	0	5	5	0	0
Wątpliwe	1	0	1	0	0
stracone	4 022	657	208	0	4 471
Razem	4 024	664	216	0	4 472

art. 442 akapit drugi – Korekty o szczególne ryzyko kredytowe i kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat

Na dzień 31.12.2020r. w Banku nie wystąpiły kwoty odzyskane wykazywane bezpośrednio w rachunku zysku i strat.

11. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443 Rozporządzenia CRR

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawienia dla potrzeb finansowania).

Ujawnienia w zakresie aktywów obciążonych i nieobciążonych przedstawione zostały zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2014/03 w Tabelach Nr 19 i 20.

Tabela 19. Aktywa (bilansowe) obciążone i nieobciążone na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł)

Aktywa	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
Kredyty na żądanie	0	0	13 065	0
Instrumenty kapitałowe	0	0	2 543	0
Dłużne papiery wartościowe	0	0	189 832	0
Kredyty i zaliczki	0	0	348 818	0
Inne aktywa	0	0	17 027	0
Aktywa instytucji zgłaszającej	0	0	571 285	0

Tabela 20. Aktywa (pozabilansowe) obciążone i nieobciążone na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł)

Zabezpieczenia otrzymane	Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Wartość nominalna otrzymanego zabezpieczenia lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych, które nie mogą zostać obciążone
Kredyty na żądanie	0	0
Instrumenty kapitałowe	0	0
Dłużne papiery wartościowe	0	0
Kredyty i zaliczki	0	0
Inne zabezpieczenia otrzymane	0	56 885
Zabezpieczenia otrzymane przez instytucję zgłaszającą	0	56 885

Na dzień 31.12.2020r. Bank nie posiadał aktywów obciążonych.

Na dzień 31.12.2020r. wskaźnik NPE osiągnął wysokość 2,32%, wskaźnik NPL – 3,63%, zaś wskaźnik TEXAS – 30,33%.

Bank ujawnia informacje dotyczące ekspozycji nieobsługiwanych, ekspozycji restrukturyzowanych i aktywów przejętych w drodze postępowania egzekucyjnego, zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2018/10.

W Banku nie występują zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie aktywów i postępowanie egzekucyjne, w związku z tym informacje w tym zakresie nie są prezentowane.

Informacje w zakresie jakości kredytowej ekspozycji restrukturyzowanych, jakości kredytowej ekspozycji nieobsługiwanych i nieobsługiwanych oraz powiązanych rezerw prezentowane są poniżej w Tabelach Nr 21, 22 i 23.

Tabela 21. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł)

Typ kontrahenta	Wartość bilansowa brutto/ kwota nominalna		Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerwy		Skumulow ane odpisanie częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
	Ekspozycje obsługiwane	Ekspozycje nieobsługiwane	Ekspozycje obsługiwane – skumulowana utrata wartości i rezerwy	Ekspozycje nieobsługiwane – skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw		Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych
Kredyty i zaliczki	360 710	13 087	1 424	10 490	0	0	31 913
Banki centralne	0	0	0	0	0	0	0

Instytucje rządowe i samorządowe	85 601	0	0	0	0	0	0
Instytucje kredytowe	134 624	0	0	0	0	0	0
Przedsiębiorstwa niefinansowe	27 970	2 874	540	6 027	0	0	23 380
w tym MŚP	27 970	2 874	540	6 027	0	0	23 380
Gospodarstwa domowe	112 515	10 213	884	4 463	0	0	8 533
Dłużne papiery wartościowe	189 832	0	0	0	0	0	0
Banki centralne	67 999	0	0	0	0	0	0
Instytucje rządowe	74 017	0	0	0	0	0	0
Instytucje samorządowe	36 777	0	0	0	0	0	0
Instytucje kredytowe	9 921	0	0	0	0	0	0
Przedsiębiorstwa niefinansowe	1 118	0	0	0	0	0	0
Ekspozycje pozabilansowe	31 913	0	0	0	0	0	0
Banki centralne	0	0	0	0	0	0	0
Instytucje rządowe	0	0	0	0	0	0	0
Instytucje kredytowe	0	0	0	0	0	0	0
Przedsiębiorstwa niefinansowe	23 380	0	0	0	0	0	0
Gospodarstwa domowe	8 533	0	0	0	0	0	0
Razem	582 455	13 087	1 424	10 490	0	0	31 913

Tabela 22. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł)

Typ kontrahenta	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji				Skumulowana utrata wartość, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu inwestycji restrukturyzowanych	
	Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane			obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	Ogółem	w tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
		Ogółem	w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	w tym ekspozycje z utratą wartości				
Kredyty i zaliczki	52	1 290	0	0	0	0	0	0
Banki centralne	0	0	0	0	0	0	0	0

Instytucje rządowe i samorządowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Instytucje kredytowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Przedsiębiorstwa niefinansowe	0	87	0	0	0	0	0	0
Gospodarstwa domowe	52	1 203	0	0	0	0	0	0
Dłużne papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania do udzielenia pożyczki	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	52	1 290	0	0	0	0	0	0

Tabela 23. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł)

Typ kontrahenta	Ekspozycje obsługiwane		Ekspozycje nieobsługiwane					
	Nieprzeterminowane lub przeterminowane <= 30 dni	Przeterminowane > 30 dni <= 90 dni	Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych lub przeterminowanych <= 90 dni	Przeterminowane > 90 dni <= 180 dni	Przeterminowane > 180 dni <= 1 rok	Przeterminowane > 1 rok <= 5 lat	Przeterminowane > 5 lat	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań
Kredyty i zaliczki	360 710	0	0	1 671	1 284	10 132	0	0
Banki centralne	0	0	0	0	0	0	0	0
Instytucje rządowe i samorządowe	85 601	0	0	0	0	0	0	0
Instytucje kredytowe	134 624	0	0	0	0	0	0	0
Przedsiębiorstwa niefinansowe	27 970	0	0	571	122	2 512	0	0
w tym MŚP	27 970	0	0	571	122	2 512	0	0
Gospodarstwa domowe	112 515	0	0	1 100	1 162	7 620	0	0
Dłużne papiery wartościowe	189 832	0	0	0	0	0	0	0
Banki centralne	67 999	0	0	0	0	0	0	0
Instytucje rządowe i samorządowe	74 017	0	0	0	0	0	0	0
Instytucje kredytowe	36 777	0	0	0	0	0	0	0

Przedsiębiorstwa niefinansowe	9 921	0	0	0	0	0	0	0
Gospodarstwa domowe	1 118	0	0	0	0	0	0	0
Ekspozycje pozabilansowe	31 913	0	0	0	0	0	0	0
Banki centralne	0	0		0	0	0	0	0
Instytucje rządowe	0	0		0	0	0	0	0
Instytucje kredytowe	0	0		0	0	0	0	0
Przedsiębiorstwa niefinansowe	23 380	0		0	0	0	0	0
Gospodarstwa domowe	8 533	0		0	0	0	0	0
Razem	582 455	0	0	1 671	1 284	10 132	0	0

12. Korzystanie z ECAI (zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej) i agencji kredytów eksportowych – art. 444 Rozporządzenia CRR

art. 444 lit. a - e

Nazwy wyznaczonych ECAI i agencji kredytów eksportowych oraz przyczyny ewentualnych zmian;

Kategorie ekspozycji, do których stosuje się poszczególne ECAI lub agencje kredytów eksportowych;

Opis procesu stosowanego do przenoszenia oceny kredytowej emitenta i oceny kredytowej emisji do pozycji nieuwzględnionych w portfelu handlowym;

Przyporządkowanie ratingu zewnętrznego każdej z wyznaczonych ECAI lub agencji kredytów eksportowych do stopni jakości kredytowej określonych w części trzeciej tytuł II rozdział 2, uwzględniając fakt, iż ujawnienie tych informacji nie jest konieczne, jeśli instytucja stosuje standardowy system przyporządkowywania ocen, opublikowany przez EUNB;

Wartości ekspozycji oraz wartości ekspozycji po ograniczeniu ryzyka kredytowego związane z każdym stopniem jakości kredytowej określonym w części trzeciej tytuł II rozdział 2, a także kwoty pomniejszające fundusze własne

Bank nie korzysta z ratingów zewnętrznych.

13. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445 Rozporządzenia CRR

art. 445 zdanie pierwsze – Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego.

Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego na dzień 31.12.2020r. wynosi 0 tys. zł.

art. 445 zdanie drugie – Kwota wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu szczególnego ryzyka stopy procentowej związanego z pozycjami sekurytyzacyjnymi

Bank nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych.

14. Ryzyko operacyjne – art. 446 Rozporządzenia CRR oraz Rekomendacja M 17

art. 446 lit. a – b – Metody oceny wymogu w zakresie funduszy własnych ryzyka operacyjnego

Sposób podejścia Banku do zarządzania ryzykiem operacyjnym

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczony metodą wskaźnika bazowego na dzień 31.12.2020r. wyniósł 1 960 tys. zł.

Nadzór nad skutecznością systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku w tym nad spójnością systemu ze strategią, planem finansowym pełni Rada Nadzorcza określając apetyt/tolerancję na ryzyko operacyjne oraz zatwierdzając strukturę organizacyjną systemu zarządzania tym ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym a na jej podstawie, za opracowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, wdrożenie oraz jego właściwe funkcjonowanie.

Poprawność realizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym weryfikowana jest w ramach kontroli wewnętrznej przez Spółdzielnię Ochrony Zrzeszenia BPS.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukowanie tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły.

Pomiar ryzyka operacyjnego przeprowadzany jest z wykorzystaniem:

- wyników procesu samooceny ryzyka operacyjnego, w tym analizy mapy ryzyka oraz mapy procesów realizowanych przez Bank,
- wyników kontroli wewnętrznej,
- wyników audytu wewnętrznego,
- zgromadzonych w bazach danych o zdarzeniach operacyjnych,
- analizy limitów, KRI.

art. 446 lit. b (i) – Wielkość strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego

Poziom rzeczywistego ryzyka operacyjnego jest mierzony za pomocą Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI), przy czym definicje wskaźników podlegają ocenie przez Komitet Zarządzania Ryzykami, zgodnie ze zmianami profilu ryzyka operacyjnego Banku.

Tabela 24. Informacja o sumie strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł)

<i>Kategorie zarejestrowanych zdarzeń</i>	<i>Straty brutto</i>
1. Oszustwo wewnętrzne	0
2. Oszustwo zewnętrzne	73
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	303
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa	5
5. Uszkodzenia aktywów	0
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów	13
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	17
RAZEM	411

art. 446 lit. b (ii) – Działania zarządcze oraz zasady ograniczania ryzyka operacyjnego

W ramach bieżącego zarządzania ryzykiem operacyjnym i redukcji negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych Bank podejmuje następujące działania zapobiegawcze:

- zawiera umowy o wykonywanie czynności należących do zakresu działania Banku przez podmioty zewnętrzne o niskim poziomie ryzyka operacyjnego,
- stosuje zabezpieczenia prawne wiarytelności Banku wynikające z umów z klientami i kontrahentami,
- dokonuje ubezpieczeń na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymywanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania Banku; przed zawarciem umowy ubezpieczenia Bank dokonuje wstępnej symulacji efektów redukcji ryzyka operacyjnego wynikających z zakresu i sumy ubezpieczenia, uwzględniając skutki ewentualnego niedopasowania zakresów ubezpieczenia,
- opracowuje plany zachowania ciągłości działania zawierające ustalone i udokumentowane procedury postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej, bądź zdarzeń operacyjnych; plany te winny uwzględniać wszystkie kluczowe zasoby niezbędne do zachowania działalności.

Bank stosuje następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowalnego:

- modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowalnego,
- przenoszenie odpowiedzialności (outsourcing),
- zabezpieczenia fizyczne,
- zabezpieczenia finansowe.

art. 446 lit. b (iii) – Informacje o najważniejszych, zdaniem Banku zdarzeniach ryzyka operacyjnego jakie wystąpiły w danym roku

Na podstawie rejestru zdarzeń operacyjnych stwierdzono, że większość zdarzeń uznano za nieistotne (ryzyko na poziomie niskim). Żadne zdarzenie nie miało charakteru poważnego. Występowanie i częstotliwość występowania tych zdarzeń nie stanowiła zagrożenia dla działalności Banku.

15. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnianych w portfelu handlowym – art. 447 Rozporządzenia CRR

art. 447 lit. a – Ekspozycje w papierach wartościowych zakupione ze względu na cel, w zakresie zysków kapitałowych oraz celów strategicznych, a także przegląd stosowanych technik rachunkowości oraz metod wyceny

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku Bank posiadał następujące ekspozycje kapitałowe w portfelu bankowym:

- akcje i udziały w jednostkach zależnych i stowarzyszonych,
- akcje mniejszościowe nie notowane na rynku regulowanym,
- udziały mniejszościowe.

Tabela 25. Ekspozycje kapitałowe – portfel bankowy na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł.)

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Klasyfikacja bilansowa</i>	<i>Metoda wyceny</i>	<i>Wartość bilansowa</i>
Akcje i udziały w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	dostępne do sprzedaży	wg wartości nabycia	2 526
Akcje i udziały mniejszościowe	dostępne do sprzedaży	wg wartości nabycia	17
RAZEM			2 543

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności:

- obligacje skarbowe – 74 017 tys. zł.
- bony pieniężne NBP – 67 999 tys. zł.
- obligacje podmiotów finansowych – 9 921 tys. zł.
- obligacje podmiotów niefinansowych – 1 118 tys. zł.
- obligacje instytucji samorządowych – 36 777 tys. zł.

W 2020 roku Bank nie dokonywał zmian metod wyceny akcji i udziałów.

W Banku nie występował portfel handlowy.

art. 447 lit. b – Wartość księgowa, wartość godziwa oraz – w przypadku ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego – porównanie z ceną rynkową

Bank stosował metody wyceny papierów kapitałowych zgodnie z Ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (Dz. U. z 2018r. poz. 395). Metody te zostały opisane w „Polityce (zasadach) rachunkowości Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu”.

art. 447 lit. c – Rodzaje, charakter i kwoty ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych

Na dzień 31.12.2020r. Bank posiada w portfelu bankowym ekspozycje kapitałowe jednostek nie notowanych na rynku regulowanym. Kwoty ekspozycji zaprezentowane w tabeli nr 25.

art. 447 lit. d – Zrealizowane zyski lub straty ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w danym okresie

Bank nie zrealizował zysków lub strat ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym.

art. 447 lit. e – Kwota ogółem niezrealizowanych zysków lub strat, łączne niezrealizowane zyski lub straty z przeszacowania oraz inne pozycje o podobnym charakterze ujęte w kapitale podstawowym Tier I

W 2020 roku w Banku nie było niezrealizowanych zysków lub strat oraz innych pozycji o podobnym charakterze ujętych w kapitale podstawowym Tier I.

16. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 Rozporządzenia CRR

art. 448 lit. a – Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia (w tym założenia dotyczące przedterminowej spłaty kredytów i zachowania depozytów o nieustalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej

Pod pojęciem ryzyka stopy procentowej rozumie się niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp rynkowych na aktualny i prognozowany wynik finansowy oraz sytuację finansową Banku. Profil ryzyka stopy procentowej określa możliwe do zaakceptowania przez Bank narażenie na ryzyko stopy procentowej, w zakresie niżej wymienionych wyodrębnionych jego kategorii:

- Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – odnosi się przede wszystkim do portfela bankowego i wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- Ryzyko bazowe – ryzyko wynikające z wpływu względnych zmian stóp procentowych na pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych, które mają podobne okresy zapadalności, ale są wyceniane według różnych indeksów stóp procentowych; ryzyko to wynika z niedoskonałej korelacji w dostosowaniu stóp procentowych uzyskiwanych

i płaconych od różnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, które w innym przypadku miałyby podobne cechy w zakresie zmian oprocentowania,

- Ryzyko opcji klienta – wynika z wpisanych w produkty bankowe opcji klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Instrumenty zawierające opcje klienta są na ogół najbardziej typowe dla działalności bankowej usytuowanej w portfelu bankowym. Obejmują one kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem części lub całości kredytu oraz różnego typu depozyty, pozwalające deponentom wycofać środki w dowolnym momencie. Opcje klienta są na ogół realizowane, gdy stanowi to korzyść dla ich posiadacza i nie jest korzystne dla sprzedającego takie opcje.

Ekspozycja Banku na ryzyko stopy procentowej jest badana metodą luki w oparciu o:

- raport luki przeszacowania, pokazujący wielkość i charakter niedopasowania (luki) sald bilansowych i pozabilansowych pozycji Banku wrażliwych na zmianę stopy procentowej w poszczególnych terminach przeszacowania;
- raport luki ryzyka bazowego, obrazujący w poszczególnych terminach przeszacowania poziom niedopasowania (luki) wrażliwych pozycji bilansowych i pozabilansowych, w podziale na stawki bazowe, w oparciu o które ustalane jest oprocentowanie należności / zobowiązań Banku;
- raport luki ryzyka opcji klienta, obrazujący wpływ na miary ryzyka oparte na dochodach oraz na wartość ekonomiczną kapitału wcześniejszych spłat kredytów, zrywalności depozytów terminowych przed umownym terminem wymagalności oraz modelowania behawioralnego w przypadku, gdy poziom tego ryzyka stopy procentowej jest istotny;
- analizę stopnia wrażliwości oprocentowania pozycji wrażliwych Banku na zmiany stóp rynkowych, co do wysokości nominalnego oprocentowania, istnienia różnych od 1 mnożników stawek bazowych, jak i klauzul minimalnego oprocentowania poszczególnych produktów;
- symulacje wpływu zmian poziomu stóp procentowych na dochody i wartość ekonomiczną kapitału przy aktualnej strukturze pozycji wrażliwych, w tym scenariusze szokowe, testy warunków skrajnych i nadzorcze testy wartości odstających.

Ryzyko opcji klienta wynika z wpisanych w produkty bankowe praw, pozwalających na zmianę poziomu lub terminów przepływów pieniężnych przez Bank lub klienta w przypadku, gdy posiadacz opcji prawie na pewno z niej skorzysta, o ile leży to w jego interesie lub domyślnie wbudowanej elastyczności, gdy zmiany stóp procentowych mogą wpływać na zmianę zachowania klienta.

Ryzyko opcji klienta przejawia się:

- w przypadku kredytów – spłatą należności (kredytu / pożyczki) przed umownym terminem zapadalności, skutkującą całkowitym wygaśnięciem zadłużenia klienta wobec Banku;
- w przypadku depozytów terminowych – wycofaniem środków (zerwaniem depozytu) w dowolnym momencie, innym niż umowny termin wymagalności;

- w przypadku depozytów bez oznaczonego terminu wymagalności / pozycji bez określonego terminu przeszacowania (pozycje o stopie zarządzanej przez Bank) – wycofaniem środków w dowolnym momencie bez żadnych kar.

W celu prawidłowego monitoringu ryzyka stopy procentowej, Bank prowadzi analizy symulacyjne, z uwzględnieniem scenariusza szokowego. Analizy sporządzane są w cyklach miesięcznych. Raz na kwartał Bank bada ekspozycję na ryzyko stopy procentowej w zakresie zmian wartości ekonomicznej kapitału za pomocą nadzorczego testu wartości odstających.

art. 448 lit. b – Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosowanego wskaźnika używanego przez kierownictwo Banku do oceny skutków szokowych wzrostu lub spadku stóp procentowych

Bank raz na kwartał bada ekspozycję na ryzyko stopy procentowej w zakresie miar opartych na dochodach oraz zmian wartości ekonomicznej kapitału za pomocą scenariuszy szokowych.

Bank stosuje następujące scenariusze szokowe:

- w zakresie miar opartych na dochodach:
 - równoległą zmianę stóp procentowych o +/- 100 pb dla luki przeszacowania;
 - zmianę stawek bazowych o 20 pb dla luki ryzyka bazowego;
- w zakresie zmian wartości ekonomicznej kapitału:
 - równoległy wzrost stóp procentowych,
 - równoległy spadek stóp procentowych,
 - szok gwałtowny (spadek stóp krótkoterminowych i wzrost stóp długoterminowych),
 - szok umiarkowany (wzrost stóp krótkoterminowych i spadek stóp długoterminowych),
 - wzrost stóp krótkoterminowych,
 - spadek stóp krótkoterminowych.

Bank raz w roku bada ekspozycję na ryzyko stopy procentowej w zakresie miar opartych na dochodach i w zakresie zmian wartości ekonomicznej kapitału za pomocą scenariuszy warunków skrajnych.

Bank stosuje następujące scenariusze warunków skrajnych:

- w zakresie miar opartych na dochodach;
- w zakresie zmian wartości ekonomicznej kapitału.

W oparciu o dane na 31.12.2020r. obliczono potencjalną zmianę wyniku finansowego (odsetkowego) Banku dla szokowej zmiany stóp procentowych, co zgodnie z przyjętą metodologią pomiaru ryzyka stopy procentowej oznacza ich spadek o 200 p.p. W przypadku spadku/wzrostu oprocentowania, potencjalna zmiana wyniku odsetkowego została oszacowana na (-) 291 tys. zł.

17. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia CRR

Bank nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych.

18. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia CRR oraz art.25 ust.2 pkt. 4 lit. a Rozporządzenia MRiF

art. 450 lit. a – Proces ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń

Mając na celu zapewnienie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i niezachęcania do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz wspieranie realizacji strategii zarządzania Bankiem i strategii zarządzania ryzykiem, jak również ograniczanie konfliktu interesów i wymogi w zakresie Rozporządzenia MRiF, Bank wprowadził Politykę wynagradzania osób istotnie wpływających na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu oraz Regulamin przyznawania i wypłat zmiennych składników wynagrodzeń osobom istotnie wpływających na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu.

Polityka wynagrodzeń opracowana została na podstawie:

- Ustawy Prawo bankowe – art. 9ca,
- Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
- Wytycznych dotyczących prawidłowej polityki wynagrodzeń, o których mowa w art. 74 ust. 3 i 75 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE, i ujawniania informacji zgodnie z art. 450 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 - EBA/GL/2015/22,
- Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych uchwałą KNF nr 218/2014 z dnia 22 lipca 2014.

Bank prowadzi przejrzystą politykę wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku (zidentyfikowanych pracowników), w tym członków Zarządu.

Niniejsza Polityka podlega nadzorowi Rady Nadzorczej.

Wdrożenie Polityki wynagrodzeń podlega niezależnemu wewnętrznemu przeglądowi dokonywanemu nie rzadziej niż raz w roku. Raport z przeglądu przedstawiany jest Radzie Nadzorczej.

Rada Nadzorcza przygotowuje i przedstawia Zebraniu Przedstawicieli raz w roku raport z oceny funkcjonowania polityki wynagradzania w Banku, obejmującą funkcjonowanie Polityki wynagrodzeń.

Zebranie Przedstawicieli dokonuje oceny, czy ustalona polityka wynagradzania sprzyja rozwojowi i bezpieczeństwu działania Banku.

Wykaz osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, objętych niniejszą Polityką prowadzony jest przez Stanowisko ds. organizacyjno-administracyjnych.

Wykaz podlega aktualizacji corocznej, do końca stycznia kolejnego roku obrotowego, a także w trakcie roku obrotowego, w przypadku zmian organizacyjnych, kadrowych lub zmian wysokości wynagrodzeń powodujących zidentyfikowanie pracownika jako istotnie wpływającego na profil ryzyka Banku.

Osobami, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku w 2020 roku są Członkowie Zarządu, Główny Księgowy, pracownicy Stanowiska zarządzania ryzykami i analiz oraz pracownicy Stanowiska ds. zgodności.

art. 450 lit. b – Powiązanie między wynagrodzeniem a wynikami

Celem polityki i praktyk w zakresie wynagradzania w Banku jest adekwatne wynagradzanie pracowników za wykonaną pracę, integrowanie ich z Bankiem oraz motywowanie do osiągania wysokich wyników. System motywacyjny w Banku obejmuje wachlarz środków i narzędzi służących motywowaniu pracowników do podejmowania działań ukierunkowanych na realizację strategicznych celów Banku.

Polityka wynagradzania uwzględnia sytuację ekonomiczną oraz specyfikę struktury organizacyjnej Banku.

Podstawę kształtowania polityki wynagradzania stanowi płaca zasadnicza, której wysokość zależy od:

- rodzaju realizowanej pracy;
- kompetencji wymaganych na stanowisku;
- wpływu stanowiska na wyniki Banku;
- kryteriów rynkowych.

Różnicowanie płacy zasadniczej w Banku realizowane jest w oparciu o wartościowanie stanowisk pracy.

Elementem polityki wynagradzania jest system motywacyjny. Motywowanie płacowe w Banku realizowane jest w oparciu o premię i nagrody specjalne.

Premia w Banku ma charakter uznaniowy. Jej wysokość jest bezpośrednio skorelowana z wynikami Banku i uwzględnia wkład pracy wniesiony w osiągnięciu założonych celów na dany okres poszczególnych osób i zespołów oraz postawę pracownika.

art. 450 lit. c – Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń

Wynagrodzenie osób istotnie wpływających na profil ryzyka w Banku składa się z wynagrodzenia:

- o stałego – obejmującego stałe składniki wynagrodzeń, zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją, a także jednorazowe odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy lub inne świadczenia wynikające z przepisów prawa lub Regulaminu wynagradzania;

- o zmiennego – obejmujące zmienne składniki wynagrodzeń, zależne od zrównoważonych i dostosowanych do ryzyka wyników lub innych czynników określonych w Polityce wynagrodzeń.

Przyznane pracownikowi zmienne składniki wynagrodzeń, wypłacane są w 60 % w formie pieniężnej, niezwłocznie po ich przyznaniu, natomiast wypłata pozostałej części odroczonego wynagrodzenia zostaje zdeponowana na „indywidualnym koncie”.

W przypadku, gdy kwota całkowitego wynagrodzenia zidentyfikowanego pracownika w roku poprzednim przekroczyła pięciokrotną kwotę przeciętnego rocznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, bezpośrednio po przyznaniu wypłacane jest 40 % zmiennych składników wynagrodzeń w formie pieniężnej, zaś odroczeniu podlega 60 % przyznanego wynagrodzenia.

Wypłata części odroczonej za rok bieżący, nastąpi pod warunkiem uzyskiwania przez pracownika pozytywnych ocen efektów pracy za trzyletnie okresy oceny.

Ocena efektów pracy każdej osoby istotnie wpływającej na profil ryzyka Banku, pod kątem wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń odbywa się corocznie, po zakończeniu roku obrachunkowego, a oceny te są brane pod uwagę do oceny efektów pracy za okres trzyletni.

Wypłata części odroczonej następuje corocznie jednorazowo z dołu w terminie do 30 lipca po zakończeniu trzyletniego okresu oceny efektów pracy.

Odprawy i rekompensaty z tytułu zakończenia stosunku pracy pracownika mającego istotny wpływ na profil ryzyka Banku, którego stosunek pracy ulegnie rozwiązaniu przed okresem trzech lat pozostawania na stanowisku kierowniczym, mogą zostać pomniejszone proporcjonalnie do okresu zatrudnienia na stanowisku powodującym zidentyfikowanie jako osoba objęta Polityką wynagrodzeń.

Odroczona część wynagrodzenia nie staje się natychmiast wymagalna w związku z rozwiązaniem umowy o pracę.

Część odroczonego zmiennego składnika wynagrodzeń, zapisana na „indywidualnym koncie” i nie podlega oprocentowaniu.

W zależności od wyników indywidualnej oceny efektów pracy osoby mającej istotny wpływ na ryzyko Banku część odroczonego zmiennych składników wynagrodzeń może być przyznana do wypłaty w pełnej wysokości, w części, bądź może jej zostać pozbawiona w całości.

W Banku nie powołano Komitetu do spraw wynagrodzeń. Polityki i praktyki w zakresie wynagrodzeń ustalane są przez Radę Nadzorczą i Zarząd Banku.

art. 450 lit. d – Stosunek stałych składników do zmiennych składników wynagrodzeń, w tym w zakresie art. 24 ust. 2 pkt. 4 lit. a Rozporządzenia MRiF

Zgodnie z zapisami Polityki wynagradzania osób istotnie wpływających na profil ryzyka w Banku stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników

wynagrodzenia nie może przekraczać 100 % w odniesieniu do każdej zidentyfikowanej osoby.

art. 450 lit. e – Kryteria oceny wyników, stanowiących podstawę uprawnień do wynagrodzenia zmiennego

Wysokość zmiennych składników wynagrodzenia zależy od wyników, podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena wyników zidentyfikowanego pracownika i danej jednostki organizacyjnej oraz wyników Banku w obszarze odpowiedzialności tego pracownika, z uwzględnieniem wyników całego Banku; przy ocenie indywidualnych wyników bierze się pod uwagę kryteria finansowe i niefinansowe.

Ocena wyników całego Banku obejmuje kryteria w perspektywie długoterminowej obejmujące:

- kosztu ryzyka – rozumiany jako wielkość utworzonych rezerw, zgodna z zatwierdzonymi planami finansowymi Banku,
- koszt kapitału – rozumiany jako poziom obciążenia funduszy własnych wymogami kapitałowymi zgodny z planami kapitałowymi Banku (lub wskaźniki ROE),
- ryzyko płynności – rozumiane jako utrzymanie nadzorczych miar płynności,
- stopień realizacji planu finansowego Banku, tj. osiągnięcie wyniku finansowego na poziomie nie niższym niż 90% planowanego wyniku finansowego
- stopień realizacji przyjętej Strategii Bank – pozytywna ocena realizacji celów strategii Banku dokonana przez Radę Nadzorczą.

Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:

- efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie,
- ocena działań nadzorowanego obszaru dokonana przez audyt wewnętrzny systemu ochrony – wyniki audytu wewnętrznego nie zawierające krytycznych nieprawidłowości.

Oceny efektów pracy zidentyfikowanych pracowników innych niż członkowie Zarządu Banku dokonuje Zarząd.

Oceny efektów pracy innych niż członkowie Zarządu zidentyfikowanych osób dokonuje się w oparciu o poziom realizacji powierzonych przez Zarząd celów.

Kryteria oceny efektów pracy zidentyfikowanych pracowników innych niż członkowie Zarządu zależą od zajmowanego stanowiska i mogą to być kryteria finansowe jak i niefinansowe, odzwierciedlające realizację celów wynikających z pełnionej funkcji.

art. 450 lit. f – Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych

Przyznane zidentyfikowanemu pracownikowi zmienne składniki wynagrodzeń wypłacane są w 60 % w formie pieniężnej, niezwłocznie po ich przyznaniu, natomiast wypłata pozostałej części odroczonego wynagrodzenia zostaje zdeponowana na „indywidualnym koncie”.

Wypłata odroczonej części wynagrodzenia następuje w trzech równych ratach rocznych, pod warunkiem uzyskania pozytywnej oceny za każdy kolejny rok.

Wypłata zmiennych składników wynagrodzenia nie podlega odroczeniu w przypadku gdy wysokość przyznanych zmiennych składników wynagrodzenia osobie zidentyfikowanej nie przekroczy kwoty stanowiącej pięciokrotną kwotę przeciętnego rocznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej za rok poprzedni.

W przypadku gdy za dany rok wynagrodzenie zmienne zidentyfikowanego pracownika jest wyższe niż pięciokrotność rocznej kwoty przeciętnego rocznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, bezpośrednio po przyznaniu wypłacane jest 40% zmiennych składników wynagrodzenia, zaś odroczeniu podlega 60% przyznanego wynagrodzenia.

Wynagrodzenie zmienne wypłacane jest w formie pieniężnej.

art. 450 lit. g – h – Zbiornicze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń członków Zarządu i pozostałych osób, których działalność ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku

Tabela 26. Wynagrodzenie osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku w 2020 roku (w tys. zł.)

Wyszczególnienie	Wynagrodzenia za dany rok obrotowy		
	stałe	zmienne	liczba osób
Członkowi Zarządu i osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka w Banku	627	42	6

art. 450 lit. i – Informacje dotyczące osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR

W Banku w 2020 roku nie było osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR.

19. Dźwignia finansowa – art. 451 Rozporządzenia CRR

art. 451.1 lit. a – Wskaźnik dźwigni oraz sposób, w jaki instytucja zastosowała art. 499 ust. 2 i 3

Dźwignia finansowa oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostaw lub dostarczenia zabezpieczenia, w uwzględnieniu zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Przy obliczaniu wskaźnika dźwigni Bank nie stosuje odstępstw określonych w art. 499 CRR ust. 2 i 3.

Wskaźnik dźwigni finansowej ustalono na minimalnym poziomie w wysokości 5% i wyliczany jest w okresach miesięcznych.

Na dzień 31.12.2020r. wskaźnik dźwigni, obliczony zgodnie z art. 429 CRR wyniósł 7,03%.

art. 451.1 lit. b – Podział miary ekspozycji całkowitej, jak również uzgodnienie miary ekspozycji całkowitej ze stosowanymi informacjami ujawnionymi w publikowanych sprawozdaniach finansowych

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2020r.
aktywa Banku	571 285
Pozycje pozabilansowe	13 514
Kapitał Tier I – w pełni wprowadzona definicja	41 111
Wskaźnik dźwigni finansowej	7,03%

art. 451.1 lit. c – W stosowanych z art. 429 ust. 11 przypadkach kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11

Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu nie stosował możliwości przewidzianej w art. 429 ust. 11 rozporządzenia CRR.

art. 451.1 lit. d – Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank uwzględnił w procesie zarządzania ryzykiem kapitałowym. Zasady zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej, w tym organizacja zarządzania, identyfikacja, pomiar, monitorowanie i raportowanie oraz działania zapobiegające ryzyku nadmiernej dźwigni finansowej zostały określone w procedurach Banku dotyczące zarządzania kapitałem - Polityka zarządzania kapitałem i w zakresie ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu, Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu.

Powyższe procedury w zakresie zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej koncentrowały się na:

- określeniu podstawowych celów zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej;
- zapewnieniu zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- monitorowaniu wartości.

art. 451.1 lit. e – Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni

Na poziom wskaźnika dźwigni finansowej wpłynęły następujące czynniki: wielkość posiadanych przez Bank funduszy własnych, wielkość i struktura aktywów Banku oraz pozycje pozabilansowe Banku.

20. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 Rozporządzenia CRR

Bank nie stosuje metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

21. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453 Rozporządzenia CRR

Bank wypracował ścisłą politykę zarządzania zabezpieczeniami, akceptowanymi przez Bank dla kredytów i gwarancji. Polityka zarządzania zabezpieczeniami jest odzwierciedlona w postaci wewnętrznych regulacji, odnoszących się do reguł nadzorczych, zawartych w Rozporządzeniu 575/2013.

art. 453 lit. a – Polityka i procedury dotyczące kompensowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych, wraz ze wskazaniem, w jakim stopniu Bank je stosuje

Bank nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.

art. 453 lit. b – Polityka i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń kredytowych i zarządzania zabezpieczeniami

Polityka i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń kredytowych i zarządzania zabezpieczeniami w Banku mają na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń umożliwiających wysoki poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych. Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

Obowiązujące w Banku ogólne zasady dotyczące zabezpieczeń określone zostały w Polityce kredytowej w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu oraz Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu.

Szczegółowe warunki dotyczące zasad ustalania form zabezpieczeń i wartości, pełny katalog prawnych form zabezpieczeń, wymogów dokumentacyjnych i zasad postępowania pracowników określa Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu.

Zasady, według których prowadzony jest w Banku monitoring zabezpieczeń opisuje Instrukcja monitoringu zabezpieczeń w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu.

Dodatkowo Bank opracował regulacje dotyczące zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie – Politykę i Instrukcję zarządzania ryzykiem

ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku Spółdzielczym w Tarnobrzegu.

Bank stosuje zalecenia Rekomendacji S w sprawie maksymalnych poziomów LTV i wymaganego wkładu własnego kredytów zabezpieczonych hipotecznie.

art. 453 lit. c – Opis ogólnych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Bank

Bank preferuje zabezpieczenia, które mogą być wykorzystywane w celu redukcji ryzyka kredytowego, w tym w szczególności:

- zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej,
- zabezpieczenia hipotecznie na nieruchomości niemieszkalnej,
- zdeponowane w Banku środki pieniężne,
- polisy ubezpieczeniowe na życie, z których prawa zostały przeniesione na Bank lub na których został ustanowiony zastaw na rzecz Banku,
- gwarancje udzielone przez:
 - podmioty sektora publicznego ekspozycjom, które są traktowane jak ekspozycje wobec banków lub rządów centralnych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
 - jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne,
 - banki,

oraz inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenia podstawy naliczania rezerwy celowej, wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko z wiązane z działalnością banków.

Zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wierzytelności rozróżnia się w szczególności następujące formy zabezpieczenia:

- weksel in blanco;
- depozyt bankowy;
- kaucja pieniężna;
- blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym;
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym;
- poręczenie według prawa cywilnego;
- poręczenie wekslowe;
- gwarancja;
- przelew wierzytelności na zabezpieczenie;
- cesja praw z umów ubezpieczenia;
- przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/przeniesienie własności;
- przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/przeniesienie własności;
- zastaw rejestrowy;
- zastaw zwykły;
- zastaw finansowy;

- hipoteka;
- hipoteka przymusowa;
- oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 Kodeksu postępowania cywilnego złożonego w formie aktu notarialnego;
- przystąpienie do długu;
- przejęcie długu;
- ubezpieczenie kredytu.

art. 453 lit. d – Główne rodzaje gwarantów i kontrahentów kredytowych instrumentów pochodnych oraz ich wiarygodność kredytowa

Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.

art. 453 lit. e – Informacje na temat koncentracji ryzyka kredytowego w ramach podjętych działań w zakresie ograniczania ryzyka kredytowego

Mając na uwadze ograniczenie koncentracji ryzyka kredytowego, wynikającego z zaangażowania w poszczególne grupy podmiotów, branż, zabezpieczeń, Bank monitoruje w trybie miesięcznym poziom wykorzystania limitów ograniczających nadmierną koncentrację portfela kredytowego.

Bank ogranicza zaangażowania w pojedynczy podmiot lub grupę podmiotów powiązanych poprzez wyznaczenie, zatwierdzonego przez Zarząd i Radę Nadzorczą, limitu koncentracji wobec klienta lub grupy podmiotów powiązanych.

Bank monitoruje poziom zaangażowania w ekspozycje przekraczające 10% funduszy własnych Banku w stosunku do jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych oraz zachowanie określonego przepisami Rozporządzenia CRR limitu koncentracji zaangażowania w stosunku do jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych w wysokości 25% uznanego kapitału.

W celu kontroli i ograniczania ryzyka koncentracji wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów tej samej branży, Bank monitoruje i kontroluje branże, poprzez ustanowienie limitów zaangażowania na poszczególne branże, stosownie do związanego z nimi ryzyka.

W ramach kontroli ryzyka koncentracji wynikającego z zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia, Bank ustanawia i monitoruje limity zaangażowania w poszczególne rodzaje zabezpieczeń, w tym zabezpieczenia w postaci hipoteki.

art. 453 lit. f – Wartość ekspozycji zabezpieczonej przez uznane zabezpieczenia finansowe, inne uznane zabezpieczenia, gwarancje lub kredytowe instrumenty pochodne, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności

Nie dotyczy.

art. 453 lit. f – Całkowita wartość ekspozycji podana oddzielnie dla każdej kategorii ekspozycji (w stosownych przypadkach po skompensowaniu pozycji bilansowych lub

pozabilansowych), która jest objęta gwarancjami lub kredytowymi instrumentami pochodnymi

Nie dotyczy.

22. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454 Rozporządzenia CRR

W 2020 roku Bank nie stosował metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

23. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455 Rozporządzenia CRR

W 2020 roku Bank nie stosował wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Bank Spółdzielczy w Tarnobrzegu podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwoli na dynamiczny i bezpieczny rozwój Banku.

Niniejszy dokument przyjęto Uchwałą Zarządu Banku Nr 93/2021 z dnia 21 lipca 2021r.

Załącznik do

„Informacji Banku Spółdzielczego
w Tarnobrzegu
podlegająca ujawnieniom
na dzień 31.12.2020r.”

Zestawienie limitów wyznaczających akceptowalny poziom ryzyka (na podstawie raportów zarządczych) na dzień 31.12.2020r.

<u>Ryzyko kredytowe</u>	
Wartość portfela o charakterze handlowym	0
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	3,6%
Udział ekspozycji zagrożonych do stanu rezerw celowych i odpisów aktualizujących na ekspozycje zagrożone	72,48%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	40,9%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	7,23%
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w obliżu kredytowym) ³	5,62%
Kredyty i inne należności od podmiotów niefinansowych i samorządowych brutto / Aktywa brutto	39,78%
<u>Ryzyko koncentracji zaangażowań</u>	
Dla wszystkich zaangażowań Banku wobec klienta, który jest instytucją lub jeżeli do grupy powiązanych klientów należy co najmniej jedna instytucja.	5 mln
Suma kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych, poręczeń i innych zobowiązań pozabilansowych udzielonych Członkom Zarządu albo Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku oraz podmiotom powiązanym, przy czym wartość ekspozycji ustalana jest zgodnie z art. 395 Rozporządzenia.	4,25%
Suma kredytów i zobowiązań wobec kredytobiorców w stosunku do których zaangażowanie przekracza 10% uznanych łącznych kapitałów	102,49%
<u>Ryzyko kapitałowe</u>	
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	19,38%
Współczynnik kapitału Tier I	19,38%
Łączny współczynnik kapitałowy	19,38%
Udział kapitału wewnętrznego w funduszach własnych	41,28%
Wskaźnik dźwigni finansowej	7,03%
<u>Ryzyko płynności</u>	
Wskaźnik osadu ogółem	94,39%

Aktywa płynne / Aktywa – wg wartości bilansowej	35,35%
Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje / Depozyty ogółem	43,25%
Wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR- Liquidity Coverage Ratio)	266,27%
<u>Ryzyko stopy procentowej</u>	
Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania <i>(limit ustalany w stosunku do wyniku odsetkowego Banku)</i>	2,2%
Ryzyko bazowe (limit ustalany w stosunku do wyniku odsetkowego Banku)	4,18%
Ryzyko opcji klienta	
zrywalność depozytów w okresie miesiąca – max 3% stanu depozytów ogółem podmiotów niebankowych;	0,43%
wcześniejsze spłaty kredytów w okresie miesiąca – max 3% stanu kredytów brutto ogółem.	0,08%
Marża odsetkowa	1,8%
Wskaźnik ROE	4,3%
Wskaźnik ROA	0,31%
Strata na funduszach własnych	0,15%
<u>Ryzyko walutowe</u>	
Całkowita pozycja walutowa dla wszystkich walut obcych łącznie	1,0739%
<u>Ryzyko wyniku finansowego</u>	
Utrata przychodów prowizyjnych z tytułu promocji cenowych / Planowany roczny wynik finansowy brutto	0
Relacja kosztów do dochodów (C/I)	78,46%
<u>Ryzyko operacyjne</u>	
Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne obliczany na podstawie Rozporządzenia 575/2013 Unii Europejskiej z dnia 26.06.2013r.	4,77%
<u>Ryzyko inwestycji</u>	
Inwestycje w dłużne papiery wartościowe emitowane lub poręczone przez jednostki samorządu terytorialnego / Funduszy własnych	89,27%
Inwestycje w dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki z wyłączeniem dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Bank BPS S.A. / Funduszy własnych	12,16%

Oświadczenie

Zarządu Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu niniejszym oświadcza, że profil ryzyka wynikający z realizacji strategii działania Banku w 2020 roku był zgodny z przyjętą strategią zarządzania ryzykami.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczenie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych, redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka. Przyjmuje się, że podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Bank w sposób ostrożnościowy podejmuje ryzyko, co oznacza, że stara się utrzymywać racjonalną równowagę pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

W celu dokonania pomiaru przyjętych założeń do procesu zarządzania ryzykiem, Bank przeprowadza analizę wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. W ten sposób oceniona zostaje relacja pomiędzy profilem ryzyka Banku a ustalonym apetytem na ryzyko.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu oświadcza, że ustalenia opisane w Informacji podlegającej ujawnieniu Banku Spółdzielczego w Tarnobrzegu na dzień 31.12.2020r. są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku oraz charakteru prowadzonej działalności.

Podpisy Członków Zarządu Banku:

21.07.2021r. Roman Lichota
Prezes Zarządu

PREZES ZARZĄDU

Roman Lichota

21.07.2021r. Maria Bąk
Wiceprezes Zarządu
ds. Finansowo - Księgowych

WICEPREZES ZARZĄDU

Maria Bąk

21.07.2021r. Sławomir Brania
Wiceprezes Zarządu
ds. Handlowych

WICEPREZES ZARZĄDU

Sławomir Brania